

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra kriminální policie

Organizovaný zločin v nelegální migraci

Diplomová práce

Organized crime in illegal migration

Diploma thesis

vedoucí práce

Mgr. Vlastimil Fiedler

autor práce

Bc. Michal Souček

PRAHA

2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Ústí nad Labem dne 6.3.2024

Bc. Michal Souček

Anotace

Práce je zaměřena na nelegální migraci a jakou roli v ní hraje organizovaný zločin. Jsou v ní definovány základní pojmy a obsahuje statistické údaje, odborné termíny, doporučení, postupy a pravomoci Policie České republiky, týkající se organizovaného zločinu v oblasti nelegální migrace. V teoretické části práce jsou uvedeny definice odborných a právních pojmů, zejména organizovaného zločinu, kriminality a migrace. Dále jsou v práci definovány charakteristiky, atributy, formy a druhy trestné činnosti v oblasti nelegální migrace a subjekty a nástroje, které jsou v boji proti migraci využívány. V praktické části se zaměřuji na aktuální metodiku a nástroje používané k odhalování a následnému potírání organizovaného zločinu. K výzkumu byly použity polostrukturované rozhovory s odborníky v daných problematikách a jsou graficky znázorněny statistické přehledy z oblasti nelegální migrace za období let 2008-2023. V neposlední řadě je v práci obsažena predikce nelegální migrace pro rok 2024.

Klíčová slova

Organizovaný zločin, organizovaná zločinecká skupina, skupinová trestná činnost, nelegální migrace, zločinecká organizace, převaděč

Annotation

The work is focused on illegal migration and the role of organized crime. It defines basic concepts and includes statistics, professional terms, recommendations, procedures, and the authority of the Czech Police concerning organized crime in the field of illegal migration. The theoretical part of the work provides definitions of professional and legal terms, especially regarding organized crime, criminality, and migration. Furthermore, the work defines the characteristics, attributes, forms, and types of criminal activity in the area of illegal migration, and the entities and tools used in combating migration. The practical part focuses on the current methodology and tools used for detecting and subsequently fighting organized crime. Semi-structured interviews with experts in the relevant fields were utilized for the research, and statistical overviews from the area of illegal migration for the period 2008-2023 are graphically represented. Last but not least, the work includes a prediction for illegal migration for the year 2024.

Keywords

Organized crime, Organized criminal group, Group criminal activity, Illegal migration, Criminal organization, Smuggler

Obsah

1.	Titulní list	1
2.	Úvod.....	7
3.	Vymezení pojmů.....	8
3.1.	Skupinová trestná činnost.....	8
3.2.	Organizovaný zločin.....	9
3.3.	Zločinecká organizace	10
3.4.	Organizovaná zločinecká skupina	11
3.5.	Převaděč.....	12
4.	Organizovaný zločin v ČR	13
4.1.	Vznik organizovaného zločinu	15
4.2.	Organizovaný zločin dle EU.....	16
4.3.	Organizovaný zločin v Německu.....	17
4.4.	Organizovaný zločin ve Spojených státech amerických.....	17
5.	Vybrané trestné činy.....	18
5.1.	Obchodování s lidmi:	19
5.2.	Zbavení osobní svobody	20
5.3.	Omezování osobní svobody	20
5.4.	Zavlečení	21
5.5.	Násilné překročení státní hranice	22
5.6.	Organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice	22
5.7.	Napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky	24
5.8.	Neoprávněné zaměstnávání cizinců	24
5.9.	Legalizace výnosů z trestné činnosti.....	25
5.10.	Účast na organizované zločinecké skupině.....	26
5.11.	Padělání a pozměnění veřejné listiny	27
6.	Subjekty určené pro boj s organizovaným zločinem a nelegální migrací .	28
6.1.	Zpravodajské služby	28
6.1.1.	Bezpečnostní informační služba (BIS).....	29
6.1.2.	Úřad pro zahraniční styky a informace (ÚZSI).....	30
6.1.3.	Vojenské zpravodajství (VZ).....	31
6.2.	Policie České republiky	32
6.2.1.	Národní centrála proti organizovanému zločinu.....	32
6.2.2.	Národní protidrogová centrála	33

6.2.3.	Služba cizinecké policie	33
6.3.	Celní správa České republiky (CS ČR)	34
7.	Nelegální migrace	35
7.1.	Profit organizovaného zločinu z nelegální migrace	37
7.2.	Justiční korupce a organizovaný zločin	37
7.3.	Přeprava migrantů	38
7.3.1.	Letecká doprava	38
7.3.2.	Námořní doprava	38
7.3.3.	Pozemní doprava	38
7.4.	Zneužívání migrantů	39
8.	Operativně pátrací prostředky	39
8.1.	Předstíraný převod	40
8.2.	Sledování osob a věcí	40
8.3.	Použití agenta	43
9.	Legislativa	46
9.1.	Koncepce boje proti organizovanému zločinu	46
9.2.	Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu	47
9.3.	Migrační politika v ČR	48
10.	PRAKTICKÁ ČÁST	52
10.1.	Cíle výzkumu	52
10.2.	Výběr metody sběru dat	52
10.3.	Polostrukturovaný rozhovor č.1	53
10.4.	Kazuistika	57
10.5.	Polostrukturovaný rozhovor č.2	61
10.6.	Statistika nelegální migrace 2008-2023	66
10.7.	Predikce možného vývoje tranzitní nelegální migrace přes území České republiky v roce 2024	67
10.8.	Predikce možného vývoje počtů převaděčů v ČR v roce 2024	69
10.9.	Výsledky, jejich analýza a interpretace dat	70
10.10.	Návrhy změn pro budoucí boj s organizovaným zločinem	72
11.	Závěr	73
12.	Seznam použité literatury	74
13.	Seznam obrázků	76
14.	Seznam grafů	76

2. Úvod

Organizovaný zločin v oblasti nelegální migrace představuje komplexní a dynamicky se rozvíjející problematiku, která má značný dopad na bezpečnost a stabilitu států. V posledních letech se tato problematika stává stále sofistikovanější. Tato diplomová práce si klade za cíl komplexně analyzovat fenomén organizovaného zločinu v kontextu nelegální migrace. V práci se zaměřuji na definice a typologie organizovaného zločinu v oblasti nelegální migrace s důrazem na specifické charakteristiky. Dále na faktory, trendy ovlivňující organizovaný zločin v nelegální migraci, mezinárodní a národní strategie a nástroje boje proti organizovanému zločinu v nelegální migraci a zhodnocením jejich efektivity.

Cílem práce je poskytnout komplexní a ucelený přehled o fenoménu organizovaného zločinu v nelegální migraci, analyzovat specifické aspekty a trendy této problematiky. Pokusit se navrhnout doporučení pro efektivnější boj proti tomuto fenoménu na mezinárodní i národní úrovni. Teoretická část práce zahrnuje analýzu relevantní literatury, odborných studií a interních materiálů Policie České republiky. V praktické části byla provedena komparativní analýza statistik z oblasti nelegální migrace v České republice za období v letech 2008 až 2023. Dále je popsán konkrétní případ s mezinárodním přesahem, na kterém se podílel tehdejší Útvar pro odhalování organizovaného zločinu a je v práci zakomponována predikce možného vývoje nelegální migrace v České republice v roce 2024.

Tato diplomová práce by tak měla přispět k hlubšímu pochopení problematiky organizovaného zločinu v nelegální migraci a k hledání efektivnějších strategií boje proti tomuto fenoménu.

3. Vymezení pojmů

3.1. Skupinová trestná činnost

Skupinová trestná činnost je komplexní pojem, který zahrnuje různé formy protiprávního a společensky nebezpečného chování páchaného skupinou osob. Nejedná se o jednotnou skutkovou podstatu trestného činu, ale spíše o souhrn různých typů kriminality, které se vyznačují určitými společnými znaky.

Základní znaky skupinové trestné činnosti:

- Skupina pachatelů: Skupinová trestná činnost je páchána dvěma a více osobami. Není nutné, aby se jednalo o formální organizaci, stačí i volné sdružení osob s promyšleným plánem a společným zájmem na páchání trestné činnosti.
- Společný záměr: Pachatelé se musí shodnout na společném cíli, kterým je páchání trestné činnosti.
- Rozdělení rolí: V rámci skupiny pachatelů dochází k rozdělení rolí a úkolů. Někdo může být organizátorem, jiní vykonavatelé a další pomocníci.
- Systematické páchání: Skupinová trestná činnost je obvykle systematická a dlouhodobá. Není to ojedinělý incident, ale spíše jde o soustavné páchání trestných činů.
- Zvýšená společenská nebezpečnost: Skupinová trestná činnost je obvykle více nebezpečná než trestná činnost páchaná jednotlivcem. Důvodem je větší síla a organizovanost pachatelů, možnost zastrašování a nátlaku a snazší únik před spravedlností.

Skupinová trestná činnost se dělí na různé typy podle různých hledisek. Podle míry organizace můžeme rozlišovat:

- Neorganizovaná skupinová trestná činnost: Jedná se o méně závažný typ skupinové trestné činnosti. Je páchána volným sdružením osob, které nemá pevně danou strukturu a dlouhodobý plán. Typickými příklady jsou krádeže, loupeže a výtržnosti.
- Organizovaný zločin

3.2. Organizovaný zločin

Organizovaný zločin je typem mnohostranné, systematicky a dlouhodobě páchané trestné činnosti zločineckou skupinou. Vyznačuje se vysokou organizovaností, dělbou úloh a specializací jednotlivých členů nebo skupin organizovaného zločinu. Orientuje se na vysoký zisk a získání vlivu v mocenských strukturách jak politických, tak i ekonomických.¹ V řadě případů je přirovnáván k podnikatelské činnosti s tím zásadním rozdílem, že podnikatelská činnost respektuje právní normy, kdežto organizovaný zločin nezná zákonných hranic. Zisk slouží k vlastní reprodukci zločinecké organizace a v nemalé míře slouží jako kapitál, realizovaný zejména ve sféře podnikání. Charakteristickým rysem je dále nadnárodní charakter. Organizované skupiny zločinců jsou různě seskupeny od volnějších uspořádání až po pevná zločinecká seskupení s přísnou hierarchií a dělbou činností a organizačním řádem. Čím je organizační struktura vyspělejší, tím přísnější je disciplína, konspirace a vnitřní řád².

Při boji proti organizovanému zločinu je důležité především určení, co to organizovaný zločin vlastně je. Definici organizovaného zločinu však nelze vyvodit

¹ HRABÁLEK, Martin, SMOLÍK, Josef; ŠMÍD, Tomáš a VAŘURA, Vladimír (ed.). Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2007. ISBN 978-80-210-4438-8.

² STRAUS, Jiří. Kriminalistická metodika. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-124-3.

pouze z teoretických diskuzí kriminologů a právníků, ale je důležité, aby se na jejím utváření podílely především orgány činné v trestním řízení, které jsou následně odpovědné za úspěšné odhalení spáchaných trestných činů a jejich pachatelů a také za jejich spravedlivé potrestání. Při vytváření legislativy zabývající se organizovaným zločinem musí být součástí procesu poznatky z praxe, získané při vyšetřování konkrétních případů.

Právní vymezení pojmu organizovaný zločin není tak jednoduché, jak by se mohlo zdát, a právě proto v současné době neexistuje jednotná definice pojmu organizovaný zločin. Absence této definice není však problémem pouze zákonů České republiky, ale je problémem také na mezinárodní úrovni. Co konkrétně tedy je organizovaným zločinem si určuje každý právní stát po svém. V České republice se organizovaným zločinem mimo jiné zabývá Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování³ dále jen „NCOZ“.

3.3. Zločinecká organizace

Zločinecká organizace je vysoce strukturovaná skupina, která se zabývá páčáním trestné činnosti. Je charakteristická svou organizační strukturou. Zločinecká organizace má hierarchickou strukturu s jasně definovanými rolemi a zodpovědnostmi. V čele organizace stojí vedení, které dává pokyny a koordinuje aktivity jednotlivých členů. Zločinecká organizace má dlouhodobý záměr a cíle, které se snaží dosáhnout systematickým páčáním trestné činnosti, při čemž se neštítí používat násilí nebo hrozby násilí k dosažení svých cílů. Členové zločinecké organizace se řídí pravidly konspirace a mlčenlivosti, aby se ochránili před odhalením. Mnoho zločineckých organizací má mezinárodní rozměr a operuje v několika zemích.

³ Web www.policie.cz [online]. Článek: *Národní centrála proti organizovanému zločinu*, [cit.1.1.2024], URL: <https://www.policie.cz/clanek/narodni-centrala-proti-organizovanemu-zlocinu-skpv.aspx>

Mezi nejznámější typy zločineckých organizací patří:

- Mafie: Jedná se o tradiční typ zločinecké organizace, která vznikla v Itálii a rozšířila se do celého světa. Mafiánské organizace se zaměřují na různé typy trestné činnosti, včetně obchodu s drogami, obchodu se zbraněmi, lichvy a vydírání.
- Kartel: Jedná se o typ zločinecké organizace, která se zaměřuje na obchod s drogami. Kartely jsou obvykle složeny z menších gangů a organizací, které spolupracují na pašování a distribuci drog.
- Teroristická organizace: Jedná se o typ zločinecké organizace, která používá násilí k dosažení politických cílů. Teroristické organizace se zaměřují na útoky na civilisty a státní instituce.

3.4. Organizovaná zločinecká skupina

Dne 1. ledna 2010 došlo v oblasti trestního práva hmotného k významné události. Nový trestní zákoník tedy Zákon č. 40/2009 Sb. v § 129 definuje pojem organizované zločinecké skupiny jako:

„Organizovaná zločinecká skupina je společenstvím nejméně tří trestně odpovědných osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností, které je zaměřeno na soustavné páchání úmyslné trestné činnosti⁴.“

Trestní zákoník tedy stále nedefinuje organizovaný zločin a nutno podotknout, že pojem „Organizovaná zločinecká skupina“ pouze nahradil pojem „Zločinné spolčení“, které bylo upraveno v trestním zákoně z roku 1961. V podstatě se jedná pouze o terminologickou změnu, ke které došlo v podstatě z důvodu přesnějšího pojetí organizovaného zločinu z pohledu mezinárodních smluv, zejména Úmluvy OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu. Novelou trestního zákoníku

⁴ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. (2009). Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-7502-395-7.

č.455/2016 Sb. byl přidán § 129a, kam byla doplněna definice teroristické skupiny. Existence vnitřní organizační struktury je nejvýznamnějším definičním znakem organizované zločinecké skupiny a zároveň, z hlediska dokazování její existence, tím nejproblematičtějším. Na rozdíl od organizované skupiny u organizované zločinecké skupiny nestačí samotné rozdělení úkolů mezi jednotlivé členy, ale je vyžadována existence vyšší míry organizace, která je charakterizována stabilními vztahy nadřízenosti a podřízenosti. Tato definice platí zejména u fyzických osob, ale zločinecká organizace může působit ve formě právnických osob, které nemusí mít organizační strukturu vertikálně uspořádanou. Ohledně členství v organizované zločinecké skupině není vyžadováno formální přijetí, ale postačí, že se pachatel fakticky včlenil do skupiny a aktivně se podílel na její činnosti. Ohledně počtu členů v organizované zločinecké skupině není nutné ztotožnit všechny osoby. Pro účely definice dle tohoto zákona postačí, že nejméně mezi třemi osobami, které vzájemně spolupracují, došlo k součinnosti na realizování trestné činnosti, která vykazuje ostatní uvedené znaky. Spáchání trestného činu ve prospěch organizované zločinecké skupiny má významné právní důsledky například ohledně ukládání trestu, kde se využívá horní hranice trestní sazby a trest se zásadně uloží v horní polovině takto stanovené trestní sazby odnětí svobody. Takto odsouzený pachatel se zásadně zařadí k výkonu trestu odnětí svobody do věznice se zvýšenou ostrahou.⁵

3.5. Převaděč

Převaděč je osoba, která pomáhá lidem ilegálně překročit státní hranici. Ve výjimečných případech se může jednat o individuální aktivitu, ale většinou je převaděč součástí organizované skupiny. Převaděč obvykle zná terén a hraniční kontroly a migranty přes hranice osobně doprovází. Převaděčství je lukrativní činnost, za kterou si převaděči účtují mnohdy velmi vysoké poplatky. Které si migranti často nemohou dovolit, a proto často v cílových destinacích pro

⁵ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. (2009). Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-7502-395-7.

organizaci, které jim přechod přes hranice zprostředkovala, následně pracují, a to mnohdy za velice nevýhodných podmínek.

Převaděčství má negativní dopady na migrační situaci. Podporuje nelegální migraci a ztěžuje kontrolu nad migračními toky. Převaděči často vystavují migranty nebezpečí a zneužívají jejich zoufalé situace. Existuje mnoho organizací, které migrantům s legální migrací pomáhají. Migrant, kteří chtějí legálně migrovat do jiné země, by se měli obrátit na oficiální instituce a využít legální migrační programy.

Převaděčství osob přes mezinárodní hranice bývá pro organizovaný zločin druhé nejvýnosnější podnikání hned po obchodu s drogami. Mezinárodní organizace pro migraci odhaduje, že v každém okamžiku je v pohybu 15 až 30 milionů běženců. Toto číslo zahrnuje lidi připravované proti jejich vůli i ekonomické migranty, kteří za převedení platí nemalé částky. Touha migrantů po lepším životě a zdánlivě neomezený pracovní trh ve vyspělých zemích představuje lukrativní zdroj příjmů organizovaného zločinu.⁶

4. Organizovaný zločin v ČR

V roce 2016 byla zveřejněna „definice“ organizovaného zločinu na webu www.policie.cz v článku ÚOOZ která zní:

Organizovaný zločin je druhem skupinové trestné činnosti páchané organizovanou zločineckou skupinou nebo zločineckou organizací. Tyto skupiny a organizace mají většinou vícestupňovou vertikální organizační strukturu a je pro ně typické soustavné páchání koordinované závažné trestné činnosti. Cílem organizovaného zločinu je dosažení maximálního zisku při vynaložení minimálních nákladů, a to zisku nejen materiálního, ale například i ve formě společenského, ekonomického a politického vlivu. Organizovaný zločin tedy

⁶ LUNDE, Paul. Organizovaný zločin: zasvěcený průvodce nejúspěšnějším odvětvím světa. Praha: Mladá fronta, 2009. ISBN 978-80-204-1997-2.

představuje mimořádná bezpečnostní rizika, ohrožující stabilitu světového hospodářského a politického systému⁷.

Organizovaný zločin se projevuje zejména tímto způsobem:

- skupinová zločinecká aktivita tří a více osob
- dlouhodobá soustavná činnost orientována na zisk a moc
- zločinecká základna s organizační strukturou
- vysoký stupeň hierarchických vazeb založených na disciplíně a profesionalitě
- legalizace výnosů z trestné činnosti (praní špinavých peněz)
- pronikání do oficiálních společenských, ekonomických a politických sfér
- mezinárodní spojení a působení
- úsilí o monopolní kontrolu určité oblasti nezákonného působení
- vysoká adaptabilita

V České republice došlo k nárůstu organizovaného zločinu v devadesátých letech, kdy se náš stát stal transitní zemí pro převážení zbraní, drog a lidí. Zvýšil se počet cizinců a stoupl počet nájemných vražd. Zločinci těžili z mezer v zákonech, z nízkých trestních sazeb za některé delikty a v neposlední řadě využívali dobré znalosti zdejšího prostředí.

V menším rozsahu existoval organizovaný zločin na našem území i před revolucí, tento se projevoval zejména dovozem a distribucí nedostatkového zboží a směnou valut.

⁷ Archiv ÚOOZ [online]. Článek: *Co je organizovaný zločin*, 31.7.2016 [cit. 1.1.2024], URL: <https://www.policie.cz/clanek/co-je-organizovany-zlocin.aspx>

V současné době má organizovaný zločin na našem území zejména tuto podobu:

- výroba, pašování a distribuce drog
- daňové podvody, útok na státní majetek
- organizování prostituce a obchod s lidmi
- organizování nelegální migrace
- padělání měny, zboží a porušování autorských práv
- praní špinavých peněz, vydírání, korupce, padělání
- mezinárodní obchod se zbraněmi a výbušninami
- organizované krádeže automobilů, bankovní podvody a loupeže

4.1. Vznik organizovaného zločinu

Chceme-li zjistit, odkud se vzal organizovaný zločin, musíme nahlédnout do minulých století a také do různých zemí světa. Pohnutým stoletím bylo století sedmnácté. Ve střední Evropě zuřila třicetiletá válka, v jižní Evropě (Itálii) se vystřídali cizáci ze Španělska a Francie, v Číně vystřídala mandžuská dynastie Ching staročínskou dynastii Ming, v Japonsku nastupuje po letité občanské válce období klidu. Stupňující se sociální nerovnost, hospodářská bída a politická nadvláda cizáků vedly po staletí k odporu jednotlivců i k vytváření skupin, které měly sice různý cíl, ale vyznačovaly se shodnými strukturami. Šlo o tajné organizace, které vznikaly buď sdružením rodin v pokrevně spjatou velkorodinu, anebo spojením lidí pokrevně nespřízněných, kteří složili hlavě velké rodiny krevní přísahu. Tyto spolky a klany byly vybudovány hierarchicky, nebyly přístupné jiným osobám a měly mistrně propracovanou konspirativnost. Byly to společnosti ve společnosti, měly vlastní statuty, sankční systémy proti nedisciplinovanosti členů až po vlastní soudnictví. Vysoké počty členů vyžadovaly, aby spolek či klan měl svá skrytá poznávací znamení, ať již verbální či nonverbální. Mnohé spolky měly až do 19. století za cíl nastolení sociální spravedlnosti a odstranění cizí nadvlády ve své zemi. Jen málo z nich si od počátku vytyčovalo kriminální cíle. Po politických změnách od poloviny 19. století do první světové války odpadly původní cíle spolků a nemalý počet z nich se počal orientovat na organizovanou

trestnou činností ve snaze rozmnožit kapitál a získat moc. Při tom využívaly svých předchozích zkušeností z konspirativní činnosti, dosavadních organizačních struktur, tajných znamení, řeči a podobně.⁸

4.2. Organizovaný zločin dle Evropské unie

Jak již bylo řečeno v předchozích kapitolách, tak přesná definice organizovaného zločinu není stanovena, tak z pohledu Evropské unie (dále jen „EU“) se existence organizovaného zločinu určuje pomocí následujících identifikačních znaků.

- spolupráce více než dvou osob
- podezření ze spáchání závažné trestné činnosti
- činnost zaměřená na dosahování zisku
- činnost organizace je dlouhodobějšího charakteru, každý člen organizace má svůj konkrétní a specifický úkol
- organizace podléhá vnitřní kázni a kontrole
- páchaní trestné činnosti na mezinárodní úrovni
- používání násilí a jiných prostředků
- využívání stávajících hospodářských a obchodních struktur, ovlivňování politiky, médií, veřejné správy, soudních orgánů a ekonomiky
- napojení organizace na procesy praní špinavých peněz

Kdy o organizovaný zločin se pak jedná, pokud jsou splněny minimálně první tři znaky a některých z dalších znaků.⁹

⁸ NĚMEC, Miroslav. Organizovaný zločin: aktuální problémy organizované kriminality a boje proti ní. Praha: Naše vojsko, 1995. ISBN 80-206-0472-3.

⁹ JELÍNEK, Jiří (ed.). Organizovaný zločin: (trestněprávní, trestněprocesní a kriminologické aspekty): sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference Olomoucké právnické dny, květen 2014, trestní sekce. Teoretik. Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-7502-068-0.

4.3. Organizovaný zločin v Německu

U našich nejbližších zahraničních sousedů, se kterými je také nejčastěji provázán mezinárodní organizovaný zločin ve všech odvětvích, také neexistuje konkrétní definice, kdy stejně jako v EU také v německém právu je organizovaný zločin definován pomocí následujících znaků.

- snaha docílit zisku nebo moci
- trestné činy jsou páčány plánovaně
- trestné činy jsou buď jednotlivě, nebo v souhrnu zvláště závažnými trestným činy
- spolupráce více než dvou osob po delší nebo blíže nespecifikovanou dobu
- využívání obchodních či jiných obdobných struktur
- používání násilí nebo jiných prostředků sloužících k zastrašování
- ovlivňování politiky, medii, justice, veřejné správy, hospodářství¹⁰

4.4. Organizovaný zločin ve Spojených státech amerických

Spojené státy americké mají oproti evropským státům daleko rozsáhlejší zkušenosti s organizovaným zločinem, a to zejména díky maffii. Pokud se hovoří o maffii na území spojených států amerických tak je povinnost zmínit typického představitele americké mafie 20. století, kterým je Alphonse Capone. Přestože je dnes považován za typického mafiánského bosse, je nutno říci, že Al Capone byl členem již zavedené organizace, kterou sám nevybudoval, a přestože se stal symbolem tehdejší doby, tak je mu přisuzována mnohem větší moc, než jakou opravdu měl. V jeho době existovali i mocnější mafiáni, ale na rozdíl od Al Caponeho se vyhýbali pozornosti médií.

¹⁰ JELÍNEK, Jiří (ed.). Organizovaný zločin: (trestněprávní, trestněprocesní a kriminologické aspekty): sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference Olomoucké právnické dny, květen 2014, trestní sekce. Teoretik. Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-7502-068-0.

Díky zmíněné rozsáhlejší historii organizovaného zločinu existuje právě v USA také nejvíce vyčerpávající definice organizovaného zločinu, kterou vytvořil jeden z nejvýznamnějších kriminologů USA Howard Abadinský, která zní:

„Organizovaný zločin je neideologické počínání určitého počtu osob v těsné sociální interakci, uspořádané na hierarchické bázi s nejméně třemi úrovněmi, s cílem dosažení zisku a moci prováděním ilegálních i legálních činností. Postavení v hierarchii a pozice vyžadující funkční specializaci mohou být přidělovány na základě příbuzenství nebo praktických schopností. Pozice nejsou závislé na jednotlivcích, kteří je zastávají v konkrétním čase. Setrvání na místě se předpokládá u členů, kteří se snaží zachovat integritu podnikání a aktivní směřování k daným záměrům. Toto brání konkurenci a snaze o monopolizaci nějakého odvětví nebo teritoria. Je zde ochota použít násilí nebo uplácení k dosažení cílů nebo udržení disciplíny. Členství je exkluzivní, i když ve výjimečných situacích mohou být zapojeni i nečlenové. Existují jednoznačná pravidla, ústní nebo psaná, prosazovaná sankcemi zahrnujícími i vraždu.“¹¹

5. Vybrané trestné činy

Nelegální migrace je pojem, který není doslovně v trestním zákoníku zakotven, ale účastníci tohoto fenoménu se dopouštějí konkrétních trestných činů, které již definovány v trestním zákoníku jsou. Jedná se především o trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství.

¹¹ LUNDE, Paul. Organizovaný zločin: zasvěcený průvodce neúspěšnějším odvětvím světa. Praha: Mladá fronta, 2009. ISBN 978-80-204-1997-2.

5.1. Obchodování s lidmi:

Trestní zákoník, Hlava II, Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství, Díl 1, Trestné činy proti svobodě, § 158

(1) Kdo přiměje, zjedná, najme, zláká, svede, dopraví, ukryje, zadržuje, přijme nebo vydá dítě, aby ho bylo užito

a) jiným k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního zneužívání nebo obtěžování anebo k výrobě pornografického díla,

(2) Stejně bude potrestán, kdo jinou osobu než uvedenou v odstavci 1 za použití násilí, pohrůžky násilí nebo jiné těžké újmy nebo lsti anebo zneužívaje jejího omylu, tísně nebo závislosti, přiměje, zjedná, najme, zláká, svede, dopraví, ukryje, zadržuje, přijme nebo vydá, aby jí bylo užito

a) jiným k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního zneužívání nebo obtěžování anebo k výrobě pornografického díla,

e) k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování, anebo kdo kořistí z takového jednání.

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,

d) spáchá-li takový čin v úmyslu, aby jiného bylo užito k prostituci.

(4) Odnětím svobody na osm až patnáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

c) spáchá-li takový čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech.

K odst. 3 písm. a) - Skupinou se rozumí sdružení více osob, v němž je provedena určitá dělba úkolů mezi jednotlivé členy sdružení a jehož činnost se v důsledku toho vyznačuje plánovitostí a koordinovaností, což zvyšuje pravděpodobnost úspěšného provedení činu a tím i jeho nebezpečnost pro společnost. Skupina nemusí mít trvalý charakter, postačí provedení jediného útoku.

K odst. 4 písm. c) - K naplnění znaku „ve více státech“ postačí, pokud organizovaná skupina působí alespoň ve dvou státech, přičemž jeden z nich může být i Česká republika.¹²

5.2. Zbavení osobní svobody

Trestní zákoník, Hlava II, Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství, Díl 1 Trestné činy proti svobodě, § 170

(1) Kdo jiného bez oprávnění uvězní nebo jiným způsobem zbaví osobní svobody, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let.

(2) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny

5.3. Omezování osobní svobody

Trestní zákoník, Hlava II, Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství, Díl 1, Trestné činy proti svobodě, § 171

(1) Kdo jinému bez oprávnění brání užívat osobní svobody, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny¹³

¹² JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. (2009). Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-7502-395-7.

¹³ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. (2009). Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-7502-395-7.

5.4. Zavlečení

Trestní zákoník, Hlava II, Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství, Díl 1, Trestné činy proti svobodě, § 172

(1) Kdo jiného lstí, násilím nebo hrozbou násilí nebo jiné újmy zavleče do České republiky nebo do jiného státu, nebo ho přiměje, aby se do České republiky nebo do jiného státu odebral, nebo ho odvrací od návratu z České republiky nebo z jiného státu, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let.

(2) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,

V listině základních práv a svobod v článku 14 odstavci 1 je uvedeno, že svoboda pohybu a pobytu je zaručena. V odstavci 4 téhož článku se uvádí, že každý občan má právo na svobodný vstup na území České republiky, občan nemůže být nucen k opuštění své vlasti. Trestní zákoník chrání svobodu pohybu a pobytu ve smyslu práva každého člověka na volný ničím neomezený pohyb člověka, který se může podle vlastního uvážení zdržovat na určitém místě anebo svobodně z toho. Tak jenom to vidím a dobrý místa podle vlastního rozhodnutí odejít. Postihuje také porušení práva občana České republiky vrátit se ze zahraničí do vlasti. Ustanovení ale chrání osobní svobodu každého člověka bez ohledu na státní příslušnost¹⁴.

¹⁴ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. (2009). Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-7502-395-7.

5.5. Násilné překročení státní hranice

Trestní zákoník, Hlava X, Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, Díl 4, Jiná rušení činnosti orgánu veřejné moci, § 339

(1) Kdo překročí státní hranici za použití násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na tři léta až deset let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, jestliže

a) čin uvedený v odstavci 1 zorganizuje,

b) spáchá takový čin se zbraní nebo nejméně se dvěma osobami

Státní hranicí rozumíme smyšlenou čáru oddělující státní území jednoho státu od území jiného státu. Ostatní hranice oddělují výsostné území České republiky od území sousedních států jak na zemském povrchu, tak svislým směrem ve vzdušném prostoru i pod zemským povrchem, v nadzemních i podzemních stavbách a zařízeních. Protiprávnost vyplývá ze zákona o ochraně státních hranic.¹⁵

5.6. Organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice

Trestní zákoník, Hlava X, Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, Díl 4, Jiná rušení činnosti orgánu veřejné moci, § 340

(1) Kdo pro jiného organizuje nedovolené překročení státní hranice nebo jinému umožní či mu pomáhá nedovoleně překročit státní hranici nebo jinému po nedovoleném překročení státní hranice umožní či mu pomáhá přepravit se přes území České republiky nebo takové přepravení organizuje, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

¹⁵ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. (2009). Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-7502-395-7.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let, propadnutím majetku nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,

(3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny a za úplatu,

b) vystaví-li takovým činem nelidskému nebo ponižujícímu zacházení větší počet osob,

(4) Odnětím svobody na pět až dvanáct let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku, bude pachatel potrestán.

Podle důvodové zprávy k trestnímu zákoníku po vstupu České republiky do schengenského prostoru lze toto ustanovení aplikovat pouze na takzvané vnějších čínských hranicích vzdušného typu nebo při dočasném znovuzavedení kontrol na takzvaných vnitřních pozemních schengenských hranicích. Česká republika má pouze vzdušnou vnější schengenskou hranici na letišti. Jedná se o formální trestný čin. K jeho dokonání dochází samotným jednáním pachatele, který pro jiného organizuje, popřípadě mu k tomu pomáhá, či mu umožní nedovolené překročení státní hranice nebo přepravení přes území republiky, i když osoba, pro kterou tato činnost byla organizována nebo umocňována sama tuto státní hranici nepřekročí.¹⁶

¹⁶ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. (2009). Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-7502-395-7.

5.7. Napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky

Trestní zákoník, Hlava X, Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, Díl 4, Jiná rušení činnosti orgánu veřejné moci, § 341

(1) Kdo v úmyslu získat neoprávněný majetkový nebo jiný prospěch pomáhá jinému k neoprávněnému pobytu na území České republiky, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody až na tři léta bude pachatel potrestán, jestliže

a) čin uvedený v odstavci 1 zorganizuje,

b) spáchá takový čin jako člen organizované skupiny

Toto ustanovení lze aplikovat zejména v rámci vnějších schengenských hranic, tedy půjde-li o cizince přicházející ze třetích zemí, není možné jej uplatňovat vůči občanům členských států EU s ohledem na volný pohyb osob v rámci EU. Uvnitř schengenských hranic může být tato ustanovení aplikováno jen výjimečně.¹⁷

5.8. Neoprávněné zaměstnávání cizinců

Trestní zákoník, Hlava X, Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, Díl 4, Jiná rušení činnosti orgánu veřejné moci, § 342

(1) Kdo soustavně, opakovaně, za zvlášť vykořisťujících pracovních podmínek nebo ve větším rozsahu neoprávněně zaměstná nebo zprostředkuje zaměstnání cizince, který se zdržuje neoprávněně na území České republiky nebo nemá platné povolení k zaměstnání, pokud je podle jiného právního předpisu vyžadováno, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců, propadnutím věci nebo zákazem činnosti.

(2) Stejně bude potrestán, kdo zaměstná nebo zprostředkuje zaměstnání cizince, který je dítětem a zdržuje se neoprávněně na území České republiky nebo nemá platné povolení k zaměstnání podle jiného právního předpisu.

¹⁷ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. (2009). Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-7502-395-7.

(3) Odnětím svobody až na jeden rok bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2

a) jako člen organizované skupiny

Tímto ustanovením mám být chráněn obecný zájem na potírání nelegální migrace a postiženo podhoubí zločineckých struktur, které hledají nové členy právě mezi nelegálními přistěhovalci. Dále má být chráněn náš trh s pracovní silou, jakož i dodržování pracovněprávních předpisů o zaměstnanosti v České republice.¹⁸

5.9. Legalizace výnosů z trestné činnosti

Trestní zákoník, Hlava V, Trestné činy proti majetku, § 216

(1) Kdo ukryje, na sebe nebo na jiného převede, přechovává nebo užívá věc, která je výnosem z trestné činnosti spáchané na území České republiky nebo v cizině jinou osobou, nebo kdo takovou věc přemění v úmyslu umožnit jiné osobě, aby unikla trestnímu stíhání, trestu nebo ochrannému opatření nebo jejich výkonu, nebo kdo se ke spáchání takového trestného činu spolčí, bude potrestán odnětím svobody až na čtyři léta, peněžitým trestem, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

(2) Kdo zastírá původ věci, která je výnosem z trestné činnosti spáchané na území České republiky nebo v cizině, zejména tím, že zakrývá nebo utahuje její skutečnou povahu, umístění, pohyb, nakládání s ní, vlastnické nebo jiné právo k ní, nebo kdo jinak usiluje, aby bylo podstatně ztíženo nebo znemožněno zjištění jejího původu, nebo kdo se ke spáchání takového trestného činu spolčí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let, peněžitým trestem, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

(4) Odnětím svobody na dvě léta až osm let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

¹⁸ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. (2009). Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-7502-395-7.

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,
(5) Odnětím svobody na tři léta až deset let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,
a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech.¹⁹

5.10. Účast na organizované zločinecké skupině

Trestní zákoník, Hlava X, Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, Díl 7, Organizovaná zločinecká skupina, § 361

- (1) Kdo založí organizovanou zločineckou skupinu, kdo se činnosti organizované zločinecké skupiny účastní, nebo kdo organizovanou zločineckou skupinu podporuje, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až deset let nebo propadnutím majetku.
(2) Odnětím svobody na tři léta až dvanáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako vedoucí činitel nebo představitel organizované zločinecké skupiny.

Skutková podstata trestného činu dle § 361 trestního zákoníku má tři formy trestné činnosti:

- Založení organizované zločinecké skupiny – jedná se o jakoukoliv aktivitu, v jejímž důsledku dojde ke vzniku takové skupiny, Může se jednat například o činnost směřující k přeměně nezávadné organizace ve zločineckou skupinu, nebo získávání nových členů. Zakládající členové si nemusí být přímo vědomí, že zakládají organizovanou zločineckou skupinu. V tomto ohledu postačí, pokud jejich úmysl se vztahuje ke skutkovým okolnostem,

¹⁹ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. (2009). Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-7502-395-7.

které naplňují znaky uvedené v ustanovení § 129 tr. zák., které definuje organizovanou zločineckou skupinu, viz. kapitola 3.4.

- Účast na organizované zločinecké skupině – aktivní jednání, které směřuje k naplnění cíle organizace nebo výkon činnosti ve prospěch této skupiny. Příkladem takové činnosti je opatřování automobilů, nemovitostí, poskytování služeb, nebo jakákoliv činnost vedená úmyslem podpořit činnost organizace.
- Podpora organizované zločinecké skupiny – jedná se o různé formy pomoci, které se může dopustit pouze osoba, která není členem organizované zločinecké skupiny.

5.11. Padělání a pozměnění veřejné listiny

Trestní zákoník, Hlava X, Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, Díl 4: Jiná rušení činnosti orgánu veřejné moci, § 348

(1) Kdo padělá veřejnou listinu nebo podstatně změní její obsah v úmyslu, aby jí bylo užito jako pravé, nebo takovou listinu užije jako pravou, kdo takovou listinu opatří sobě nebo jinému nebo ji přechovává v úmyslu, aby jí bylo užito jako pravé, nebo

kdo vyrobí, nabízí, prodá, zprostředkuje nebo jinak zpřístupní, sobě nebo jinému opatří nebo přechovává nástroj, zařízení nebo jeho součást, postup, pomůcku nebo jakýkoli jiný prostředek, včetně počítačového programu, vytvořený nebo přizpůsobený k padělání nebo pozměnění veřejné listiny, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až šest let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,

(3) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny působící ve více státech,

Veřejná listina je definována v § 131 trestního zákoníku, kde je mimo jiné ve vztahu k trestnému činu padělání a pozměnění veřejné listiny ve druhém odstavci zakotvena rozšířená ochrana také veřejné listiny vydaných v jiném státě. V trestním zákoníku není uvedena trestnost přípravy pro tento trestný čin, respektive příprava by byla trestná pouze u jednání podle třetího odstavce, tedy mimo jiné spáchání takového činu jako člen organizované skupiny působící ve více státech. Tento trestný čin je však svou široce vymezenou objektivní stránkou koncipován jako předčasně dokonáný trestný čin, tudíž jsou postihována i jednání, která by bylo možno považovat z hlediska materiálního jako přípravná.²⁰

6. Subjekty určené pro boj s organizovaným zločinem a nelegální migrací

6.1. Zpravodajské služby

V České republice spadají do zpravodajských služeb tři vládní agentury odpovědné za shromažďování a analýzu zpravodajských informací, nezbytných pro ochranu ekonomických zájmů, a hlavně bezpečnosti České republiky. Hlavními úkoly zpravodajských služeb jsou:

- Ochrana ústavního zřízení České republiky
- Ochrana bezpečnosti a obrany České republiky
- Ochrana ekonomických zájmů České republiky
- Předcházení a potírání terorismu
- Předcházení a potírání organizovaného zločinu

Zpravodajské služby sbírají zpravodajské informace z různých zdrojů, včetně lidských zdrojů, technických prostředků a otevřených zdrojů. Zpravodajské

²⁰ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. (2009). Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-7502-395-7.

informace jsou analyzovány a poté použity k informování politiků a dalších úředníků o hrozbách pro Českou republiku.

Zpravodajské služby hrají důležitou roli při ochraně bezpečnosti České republiky. Často pracují v utajení, ale jejich práce je nezbytná pro ochranu země před hrozbami, jako je terorismus, organizovaný zločin a špionáž.

6.1.1. Bezpečnostní informační služba (BIS)

Bezpečnostní informační služba (dále jen „BIS“) je civilní kontrarozvědná služba, která působí uvnitř České republiky. Většina zřídí a kontroluje vláda České republiky a její fungování upravuje zákon o bezpečnostní informační službě. Bezpečnostní informační služba je bezpečnostním sborem, její příslušníci jsou ve služebním poměru a mají oprávnění držet a nosit služební zbraň. BIS vznikla dne 30. 7. 1994, kdy jejími předchůdci byli:

Obrázek 1: Logo Bezpečnostní a informační služby

- Úřad pro ochranu ústavy a demokracie Federálního ministerstva vnitra (ÚOÚD: 16. 2. 1990 – 19. 12. 1990)
- Federální informační služba FMV (FIS FMV: 20. 12. 1990 – 30. 6. 1991)
- Federální bezpečnostní informační služba (FBIS: 1. 7. 1991 – 31. 12. 1992)
- Bezpečnostní informační služba ČR (BIS ČR: 1. 1. 1993 – 29. 7. 1994)

Hlavním úkolem BIS je chránit vnitřní bezpečnost České republiky, to mimo jiné zahrnuje:

- Ochranu ústavního zřízení a demokratických principů: BIS sleduje aktivity, které by mohly ohrozit ústavní zřízení České republiky, jako jsou snahy o extremismus, terorismus, šíření dezinformací, nebo snahy o podkopání demokratických principů.

- Ochranu významných ekonomických zájmů České republiky: BIS sleduje aktivity, které by mohly ohrozit významné ekonomické zájmy České republiky, jako je kybernetická špionáž, průmyslová špionáž, nebo snahy o sabotáž klíčové infrastruktury.
- Boj proti terorismu: BIS shromažďuje informace o teroristických hrozbách a spolupracuje s jinými orgány státní správy na jejich potírání.
- Boj proti organizovanému zločinu: BIS shromažďuje informace o organizovaných zločineckých skupinách a spolupracuje s jinými orgány státní správy na jejich potírání.
- Zpravodajské zajištění obrany České republiky: BIS shromažďuje informace o vojenských hrozbách a spolupracuje s Ministerstvem obrany České republiky na zajištění obrany země.

6.1.2. Úřad pro zahraniční styky a informace (ÚZSI)

Úřad pro zahraniční styky a informace (dále jen „ÚZSI“) je zpravodajská služba České republiky. Zajišťuje informace důležité pro zahraničněpolitické, ekonomické a bezpečnostní zájmy státu. Předmětem jejího zájmu jsou informace související s hrozbami, které představují mezinárodní terorismus, proliferace zbraní hromadného ničení a jejich komponent, ekonomická zločinnost, ilegální migrace, různé formy politického extremismu a podobně.

Hlavním úkolem ÚZSI je chránit vnější bezpečnost České republiky. To zahrnuje:

- Získávání a vyhodnocování zpravodajských informací ze zahraničí: ÚZSI shromažďuje informace o hrozbách pro Českou republiku, jako je terorismus, proliferace zbraní hromadného ničení, šíření dezinformací, a snahy o narušení českých zájmů v zahraničí.

Obrázek 2: Logo Úřadu pro zahraniční styky a informace

- Provádění zpravodajských operací v zahraničí: ÚZSI vysílá agenty do zahraničí, aby shromažďovali informace o hrozbách pro Českou republiku.
- Analýza a prognózování vývoje v oblasti vnější bezpečnosti: ÚZSI analyzuje shromážděné informace a vytváří z nich zprávy pro vládu, prezidenta republiky, a další orgány státní správy.
- Ochrana utajovaných informací: ÚZSI chrání utajované informace, které shromažďuje.
- Spolupráce s jinými zpravodajskými službami: ÚZSI spolupracuje s jinými zpravodajskými službami v České republice i v zahraničí.

6.1.3. Vojenské zpravodajství (VZ)

Vojenské zpravodajství (dále jen „VZ“) integruje jak rozvědnou, tak kontrarozvědnou činnost, zabezpečuje tedy informace jak domácí, tak pocházející ze zahraničí. Hlavním úkolem VZ je chránit obranu České republiky. To zahrnuje:

- Získávání, shromažďování a vyhodnocování informací o vojenských hrozbách: VZ shromažďuje informace o vojenských hrozbách pro Českou republiku, jako jsou aktivity cizích armád, proliferace zbraní hromadného ničení, a terorismus.
- Ochrana utajovaných skutečností: VZ chrání utajované skutečnosti týkající se obrany České republiky.
- Provádění zpravodajských operací v zahraničí: VZ vysílá agenty do zahraničí, aby shromažďovali informace o vojenských hrozbách pro Českou republiku.
- Analýza a prognózování vývoje v oblasti vojenské bezpečnosti: VZ analyzuje shromážděné informace a vytváří z nich zprávy pro vládu, prezidenta republiky, a další orgány státní správy.
- Spolupráce s jinými zpravodajskými službami: VZ spolupracuje s jinými zpravodajskými službami v České republice i v zahraničí.

Obrázek 3: Logo Vojenského zpravodajství

6.2. Policie České republiky

Policie České republiky (Policie ČR) je národní policejní sbor České republiky. Byla založena v roce 1993 po rozpadu Československa. Policie ČR je zodpovědná za udržování vnitřní bezpečnosti České republiky. Mezi útvary, které se zaměřují na organizovaný zločin a nelegální migraci patří Národní centrála organizovaného zločinu NCOZ, národní protidrogová centrála NPC, národní ústředna Interpolu v ČR, Ředitelství služba cizinecké policie.

6.2.1. Národní centrála proti organizovanému zločinu

Vznik Národní centrály proti organizovanému zločinu (dále jen „NCOZ“) se datuje na 1. srpna roku 2016 a to sloučením dvou útvarů s celorepublikovou působností, kdy jedním z nich byl Útvar pro odhalování organizovaného zločinu SKPV (ÚOOZ) a Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality SKPV (ÚOKFK). Národní centrála proti organizovanému zločinu je výkonným pracovištěm služby kriminální policie a vyšetřování s působností na celém území České republiky. V rámci své působnosti se

Obrázek 4: Logo Národní centrály proti organizovanému zločinu

specializuje na odhalování organizovaného zločinu, finanční kriminality, závažné hospodářské trestné činnosti a korupce. Ve vymezeném rozsahu je koordinačním, metodickým a kontrolním pracovištěm. Odhalováním a vyšetřováním organizovaného zločinu se podílí na bezpečnosti státu. V minulosti spadali do kompetencí NCOZ také terorismus, extremismus a kybernetická kriminalita, které však do 1. ledna 2023 převzal nově vzniklá Národní centrála proti terorismu, extremismu a kybernetické kriminalitě služby kriminální policie a vyšetřování (NCTEKK SKPV).

6.2.2. Národní protidrogová centrála

Národní protidrogová centrála (dále jen „NPC“) je specializovaný útvar Služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky zaměřený na potírání nezákonného obchodu s omamnými a psychotropními látkami. Národní protidrogová centrála byla založena v roce 1991 a sídlí v Praze. Mezi její hlavní činnosti patří:

Obrázek 5: Logo Národní protidrogové centrály

- Vyšetřování a stíhání organizovaného obchodu s OPL v tuzemsku i v zahraničí, včetně jeho financování a legalizace výnosů z trestné činnosti.
- Shromažďování, analýza a vyhodnocování zpravodajských informací o nelegálním obchodu s OPL a o situaci v oblasti drogové kriminality.
- Koordinace činnosti orgánů státní správy a samosprávy v oblasti prevence a represe drogové kriminality.
- Reprezentace České republiky v mezinárodních organizacích a na mezinárodních fórech zaměřených na potírání nezákonného obchodu s OPL.

6.2.3. Služba cizinecké policie

Cizinecká policie v České republice existuje od roku 1993, kdy byla zřízena v rámci tehdejšího Federálního policejního sboru. Po rozpadu Československa v roce 1993 se cizinecká policie stala součástí Policie České republiky. V průběhu let prošla cizinecká policie řadou reforem a změn, avšak její hlavní úkoly, mezi které patří zajišťování dodržování pobytové povinnosti cizinců a boj proti nelegální migraci zůstaly nezměněny. Cizinecká policie je organizačně začleněna do struktury Policie ČR. V čele cizinecké policie

Obrázek 6: Logo Služby cizinecké policie

stojí ředitel, který je podřízen policejnímu prezidentovi. Cizinecká policie se dále člení na:

- Ředitelství služby cizinecké policie
- Odbor cizinecké policie na krajských ředitelstvích policie
- Oddělení cizinecké policie na okresních ředitelstvích policie

Cizinecká policie vykonává řadu činností, mezi které patří:

- Kontrola dokladů totožnosti a pobytu cizinců
- Vyřizování žádostí o povolení k pobytu
- Vydávání víz
- Zajišťování vyhoštění cizinců, kteří neoprávněně pobývají na území ČR
- Boj proti nelegální migraci
- Ochrana státní hranice
- Spolupráce s orgány státní správy a samosprávy
- Reprezentace ČR v mezinárodních organizacích zaměřených na migrační problematiku

6.3. Celní správa České republiky (CS ČR)

Celní správa ČR vznikla 1. ledna 1993 po rozpadu Československa. Navázala na tradici československé celní správy, která existovala od roku 1918. Celní správa prošla v průběhu své existence řadou reforem a změn, avšak její hlavní úkoly, kterými jsou ochrana státní hranice a dohled nad dodržováním celních a daňových předpisů zůstaly beze změn. Celní správa provádí celní řízení a správu spotřebních daní na území ČR. Dále

provádí vyšetřování daňových trestních činů a vyšetřuje další celní daňové delikty v rámci správního řízení. Některá oddělení mají proto postavení policejního orgánu a díky svým kompetencím se také účastní v boji proti terorismu a organizovanému zločinu.

Obrázek 7: Logo Celní správy ČR

7. Nelegální migrace

Nelegální migrace je migrace, která porušuje právní řád daného státu. Může se jednat o neoprávněný vstup nebo pobyt na území daného státu.

V České republice se za nelegální migraci považuje:

- neoprávněný vstup na území České republiky, tedy vstup bez platného cestovního dokladu nebo víza
- neoprávněný pobyt na území České republiky, tedy pobyt po vypršení platnosti oprávnění k pobytu
- pobyt na území České republiky v rozporu s účelem, pro který bylo oprávnění k pobytu vydáno

Nelegální migrace může mít různé příčiny, zejména snaha o lepší život, například v oblasti pracovních příležitostí, vzdělání nebo sociálních jistot. Ochrana před pronásledováním, například z důvodu rasy, náboženství nebo politických názorů. Lepší životní podmínky oproti zemi původu, které mohou být spojeny s válkou, konflikty, přírodními katastrofami nebo ekonomickými problémy.

Nelegální migrace má řadu dopadů na společnost, například:

- zvýšené bezpečnostní riziko, například v podobě obchodu s lidmi nebo pašování zbraní.
- nárůst sociálních problémů, například v oblasti nezaměstnanosti, kriminality nebo segregace.
- náklady na státní rozpočet, například v souvislosti se zajištěním návratu nelegálních migrantů do jejich zemí původu.

Podle poznatků bezpečnostních složek EU přichází do západní Evropy ročně okolo půl milionu nelegálních migrantů. Oblíbenými destinacemi migrantů jsou Rakousko, Belgie, Francie, Německo, Řecko, Nizozemsko, Švédsko a Velká Británie. Většina kriminálních skupin zapojených do nelegální migrace je cizího původu. Nejfrekventovanějšími trasami pašování imigrantů do EU jsou:

- „balkánská cesta“ (z Turecka do Itálie, Řecka, Rakouska a Německa)
- Středomořské trasy (ze severní Afriky do Španělska, Itálie a Řecka)
- cesty ze zemí bývalého Sovětského svazu přes střední Evropu do Rakouska a Německa

Česká republika hraje významnou roli zejména na trase z bývalého sovětského svazu a také na „balkánské cestě“ především jako tranzitní území ve směru do západní Evropy. Hlavní trasa nelegální migrace přes Českou republiku probíhá většinou ve směru z východu na západ, a to z jižní Moravy do Severních Čech na státní hranice České republiky s Německem. Většina nelegálních migrantů se snaží opustit území České republiky v co nejkratší době. Většina území České republiky opouští ve stejný den, kdy do České republiky vstoupily. Převaděčství v České republice je podobně jako v jiných zemích vysoce organizováno a řízeno centrálně. Část skupiny zajišťuje rekrutování běženců do domovských zemí, část zajišťuje jejich přepravu z výchozí do cílové země. S převaděčstvím se také pojí profesionálně prováděné padělání a pozměňování cestovních dokladů.

Organizování nelegální migrace patří v rámci činností organizovaného zločinu k nejvýnosnějším aktivitám. Zisky z převaděčské činnosti jsou často používány k etablování a stabilizaci kriminální moci.²¹

²¹ NOŽINA, Miroslav. Mezinárodní organizovaný zločin v České republice. Praha: Themis, 2003. ISBN 80-7312-018-6.

7.1. Profit organizovaného zločinu z nelegální migrace

Organizovaný zločin profituje z nelegální migrace několika způsoby:

- Přeprava migrantů: Organizovaný zločin poskytuje migrantům služby, jako je přeprava, ubytování, jídlo a dokumenty. Za tyto služby účtuje migrantům vysoké poplatky, které mohou dosahovat až desítek tisíc dolarů.
- Zneužívání migrantů: Organizovaný zločin zneužívá migranty k různým účelům, jako je nucená práce, obchod s lidmi nebo sexuální vykořisťování. Zneužívání migrantů představuje pro ně vážné riziko, které může vést k fyzickému i psychickému poškození.
- Zneužívání migračních systémů: Organizovaný zločin zneužívá migrační systémy jednotlivých států k získávání výhod. Například může využívat nefunkční legislativy nebo korupci.

7.2. Justiční korupce a organizovaný zločin

V oblasti Justiční korupce je v souvislosti s organizovaným zločinem většinou ohrožena nezávislost soudů. Ta ve velkém zásadně narušuje fungování demokratického státu a právního systému. Justiční korupce zahrnuje veškeré formy nekalého ovlivňování justice, ať už se jedná o přímé úplatky, protekci, zneužívání pravomoci, nebo jiné neetické praktiky. Podkopává důvěru v justici a ohrožuje základní principy právního státu. V závislosti na pokročilosti a závažnosti aktivit organizovaného zločinu cílí na různé úrovně a fáze soudních procesů.

- vyhnutí se předběžnému zadržení
- bránění či přerušování vyšetřování
- bránění soudnímu procesu
- získání nižšího trestu
- získání osvobozujícího rozsudku
- únik informací²²

²² ŠMÍD, Tomáš a KUPKA, Petr. Český organizovaný zločin: od vyděračů ke korupčním sítím. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2011. ISBN 978-80-210-5618-3.

7.3. Přeprava migrantů

Přeprava migrantů je nejběžnějším způsobem, jakým organizovaný zločin profituje z nelegální migrace. Při nelegální migraci jsou využívány různé metody přepravy migrantů, včetně letecké, námořní, silniční a železniční dopravy. Přeprava migrantů je proces, při kterém jsou migranti přepravováni z jedné země do druhé. Může se jednat o legální nebo nelegální migraci. Legální migrace je ta, která je schválena příslušnými orgány. Nelegální migrace je ta, která není schválena příslušnými orgány.

Existuje mnoho různých způsobů, jak lze migranty přepravovat. Mezi nejběžnější způsoby patří letecká, námořní a pozemní doprava.

7.3.1. Letecká doprava

Letecká doprava je nejrychlejším a nejbezpečnějším způsobem přepravy migrantů. Migranti jsou často přepravováni v obchodních nebo charterových letadlech. Tento způsob přepravy je však vhodný pouze pro legální migraci, jelikož díky současným bezpečnostním opatřením na letištích je pro účely té nelegální v podstatě nepoužitelný.

7.3.2. Námořní doprava

Námořní doprava je také relativně bezpečným způsobem přepravy migrantů. Migranti jsou často přepravováni v nákladních lodích nebo trajektech. Zde musí často vydržet dlouhé hodiny nebo dokonce dny v nelidských podmínkách bez přístupu k vodě a jídlu.

7.3.3. Pozemní doprava

Pozemní doprava je nejpomalejším, ale také nejlevnějším způsobem přepravy migrantů. Migranti jsou často přepravováni v kamionech, dodávkách nebo autobusech. Migranti jsou často přepravováni v nebezpečných podmínkách, což

může vést k vážným zdravotním komplikacím nebo dokonce ke smrti přepravovaných osob, kdy v mnoha případech se tak již stalo.

Z provedených polostrukturovaných rozhovorů v praktické části práce je zřejmé, že pozemní doprava je v současné době nejčastějším způsobem převozu migrantů, kdy se již nepoužívá tak často nákladních vozidel, ale současným trendem je využívání více osobních vozidel. Uvedená vozidla jedou většinou společně, kdy první vozidlo jede jako kontrolní a hlásí případné kontroly na trase.

7.4. Zneužívání migrantů

Zneužívání migrantů se může projevovat ve vícero formách, jako je vydírání, vykořisťování a potlačování lidských práv, kdy všechny tyto formy jsou také způsoby, jakými organizovaný zločin na nelegální migraci dále profituje. Migrantů jsou mimo jiné zneužíváni k nuceným pracím, obchodu s lidmi a zejména ženy se dále stávají oběťmi sexuálního vykořisťování.

8. Operativně pátrací prostředky

Operativně pátrací prostředky jsou zvláštní metody a nástroje používané orgány činnými v trestním řízení k získávání informací a důkazů v trestních řízeních. Používají se v případech, kdy nelze sledovaného cíle dosáhnout běžnými vyšetřovacími metodami. Jejich použití je upraveno v trestním řádu a je možné pouze se souhlasem soudce a za splnění přísných podmínek a nesmí sledovat jiný zájem než získání skutečností důležitých pro trestní řízení. Operativně pátrací prostředky jsou zakotveny v § 158b TŘ a jedná se o:

- Předstíraný převod
- Sledování osob a věcí
- Použití agenta

Operativně pátrací prostředky stanovené trestním řádem mohou používat také orgány celní správy při výkonu své pravomoci, vyplývající z mezinárodních smluv při provádění dohledu nad osobami, o kterých existují závažné důvody předpokládat, že porušují právní předpisy druhé smluvní strany. Objeví-li se důvod pro použití operativně pátracích prostředků až po zahájení trestního stíhání, postupuje se podle § 158b až 158e; po podání obžaloby o jejich použití rozhoduje předseda senátu soudu prvního stupně i bez návrhu státního zástupce.

8.1. Předstíraný převod

Trestní řád, Hlava devátá, Postup před zahájením trestního stíhání, § 158c

(1) Předstíraným převodem se rozumí předstírání koupě, prodeje nebo jiného způsobu převodu předmětu plnění včetně převodu věci,

- a) k jejímuž držení je třeba zvláštního povolení,
- b) jejíž držení je nepřípustné,
- c) která pochází z trestného činu, nebo
- d) která je určena ke spáchání trestného činu.

(2) Předstíraný převod lze uskutečnit pouze na základě písemného povolení státního zástupce.

8.2. Sledování osob a věcí

Trestní řád, Hlava devátá, Postup před zahájením trestního stíhání, § 158d

(1) Sledováním osob a věcí (dále jen "sledování") se rozumí získávání poznatků o osobách a věcech prováděné utajovaným způsobem technickými nebo jinými prostředky. Pokud policejní orgán při sledování zjistí, že obviněný komunikuje se svým obhájcem, je povinen záznam s obsahem této komunikace zničit a poznatky, které se v této souvislosti dozvěděl, nijak nepoužít.

Sledování osob a věcí je prostředek operativně pátrací činnosti sloužící k získání informací o pohybu a činnosti osob nebo o pohybu věcí, které jsou

důležité pro trestní řízení a jsou prováděné utajovaným způsobem technickými nebo jinými prostředky. Povinnost policejního orgánu zničit záznam a obsah komunikace obviněného s obhájcem a zákaz použití poznatků zjištěných z odposlechů obviněného s obhájcem je stejný jako u odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Pokud by policie mohla monitorovat komunikaci mezi obviněným a jeho obhájcem byl by porušen princip nerušeného práva na právní pomoc.²³

(2) Sledování, při kterém mají být pořizovány zvukové, obrazové nebo jiné záznamy, lze uskutečnit pouze na základě písemného povolení státního zástupce.

Pokud věc nesnese odkladu a jedná se o sledování na veřejných místech lze toto zahájit i bez předchozího povolení soudce.

Trestní řád výslovně neupravuje takzvaný prostorový odposlech, nebo například získávání obsahu již poslaných či přijatých emailových zpráv. V takových případech si v praxi orgány činné v trestním řízení napomáhají § 158d odstavce 3. Takové řešení není příliš šťastné a bylo by žádoucí mít výslovnou právní úpravu v trestním řádu.

Povolení podle odstavců 2 a 3 lze vydat jen na základě písemné žádosti. Žádost musí být odůvodněna podezřením na konkrétní trestnou činnost a, jsou-li známy, též údaji o osobách či věcech, které mají být sledovány. V povolení musí být stanovena doba, po kterou bude sledování prováděno a která nesmí být delší než šest měsíců. Tuto dobu může ten, kdo sledování povolil, na základě nové žádosti písemně prodloužit vždy na dobu nejvýše šesti měsíců.²⁴

(3) Nesnese-li věc odkladu a nejde-li o případy uvedené v odstavci 3, lze sledování zahájit i bez povolení. Policejní orgán je však povinen o povolení bezodkladně

²³ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. (2009). Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-7502-395-7.

²⁴ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. (2009). Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-7502-395-7.

dodatečně požádat, a pokud je do 48 hodin neobdrží, je povinen sledování ukončit, případný záznam zničit a informace, které se v této souvislosti dozvěděl, nijak nepoužít.

Trestní řád ve výjimečných případech umožňuje začít sledování osob a věcí i bez předchozího povolení. Zákonná lhůta 48 hodin pro vydání dodatečného povolení je však příliš dlouhá a policejní orgán je povinen o povolení zažádat bezodkladně.

- (4) Bez splnění podmínek podle odstavců 2 a 3 lze sledování provést, pokud s tím výslovně souhlasí ten, do jehož práv a svobod má být sledováním zasahováno. Je-li takový souhlas dodatečně odvolán, sledování se neprodleně zastaví.

S výslovným souhlasem osoby, do jejichž práv a svobod má být sledováním zasahováno, lze sledování provést i bez povolení soudce.

V trestním řádu jsou přesně stanoveny podmínky, ze kterých lze záznam vyhotovení při sledování užít jako důkazu v trestním řízení. Pokud nebyly při sledování zjištěny skutečnosti důležité pro trestní řízení, je nutno záznamy předepsaným způsobem zničit.

- (5) V jiné trestní věci, než je ta, v níž bylo sledování za podmínek uvedených v odstavci 2 provedeno, lze záznam pořízený při sledování a připojený protokol použít jako důkaz jen tehdy, je-li i v této věci vedeno řízení o úmyslném trestném činu nebo souhlasí-li s tím osoba, do jejíž práv a svobod bylo sledováním zasahováno.

Záznam pořízený při sledování, lze jako důkaz v jiné trestní věci, než je ta, v níž bylo sledování provedeno, lze použít pouze tehdy, je-li i v této věci vedeno řízení o úmyslném trestném činu, nebo s tím osoba, do jejichž práv a svobod bylo sledováním zasaženo, souhlasí.²⁵

²⁵ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. (2009). Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-7502-395-7.

8.3. Použití agenta

Trestní řád, Hlava devátá, Postup před zahájením trestního stíhání, § 158e

Použití agenta je operativně pátracím prostředkem, kterého lze použít v přesně vymezených případech. Podmínky pro použití tohoto institutu jsou mnohem přísnější než u ostatních operativně pátracích prostředků, jelikož se jedná o více ofenzivní prostředek.

(1) Je-li vedeno trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, pro trestný čin spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny, pro trestný čin pletichy v insolvenčním řízení podle § 226 trestního zákoníku, porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 1 písm. e) a odst. 2 až 4 trestního zákoníku, zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 trestního zákoníku, pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži podle § 257 trestního zákoníku, pletichy při veřejné dražbě podle § 258 trestního zákoníku, zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 trestního zákoníku, přijetí úplatku podle § 331 trestního zákoníku, podplacení podle § 332 trestního zákoníku, nepřímého úplatkářství podle § 333 trestního zákoníku nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, je policejní orgán, pokud jím je útvar Policie České republiky nebo Generální inspekce bezpečnostních sborů, oprávněn použít agenta.²⁶

Použití agenta v trestním řízení lze povolit no taxativně vymezené trestné činy. Mimo to lze agenta použít i v případě úmyslných trestných činů, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána. Oprávněna použít agenta je pouze Policie České republiky a Generální inspekce bezpečnostních sborů. Generální inspekce má toto oprávnění z důvodu

²⁶ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. (2009). Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-7502-395-7.

vyšetřování trestných činů samotných policistů, a proto musí mít možnost použít agenta bez toho, aniž by policii předem informovala.

(2) Agentem je příslušník Policie České republiky nebo Generální inspekce bezpečnostních sborů plnící úkoly uložené mu řídicím policejním orgánem, vystupující zpravidla se zastíráním skutečného účelu své činnosti. Je-li to k použití agenta, jeho přípravě nebo k jeho ochraně nutné, je k zastírání jeho totožnosti možné

a) vytvořit legendu o jiné osobní existenci a osobní údaje vyplývající z této legendy zavést do informačních systémů provozovaných podle zvláštních zákonů,

b) provádět hospodářské činnosti, k jejichž vykonávání je třeba zvláštní oprávnění, povolení či registrace,

c) zastírat příslušnost k Policii České republiky nebo ke Generální inspekci bezpečnostních sborů.²⁷

Úkoly agenta může plnit pouze určený policista nebo příslušník generální inspekce bezpečnostních sborů. Pokud má být policejní agent vyslýchán jako svědek budou jeho totožnost a podoba utajeny.

(3) Orgány veřejné správy jsou povinny poskytnout Policii České republiky a Generální inspekci bezpečnostních sborů bez odkladu potřebnou součinnost při plnění oprávnění uvedených v odstavci 2.²⁸

Součinnost orgánů veřejné správy spočívá zejména při vytváření podpůrných operativně pátracích prostředků, jako jsou například krycí doklady. S tím jsou spojené zásahy do evidencí obyvatelstvo nebo evidencí motorových vozidel.

(4) Použití agenta povoluje na návrh státního zástupce vrchního státního zastupitelství nebo na návrh evropského pověřeného žalobce soudce vrchního soudu, v jehož obvodu je státní zástupce, podávající návrh, činný. Návrh na použití agenta může podat i evropský žalobce; v takovém případě povoluje

²⁷ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. (2009). Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-7502-395-7.

²⁸ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. (2009). Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-7502-395-7.

použití agenta soudce vrchního soudu, v jehož obvodu by byl činný evropský pověřený žalobce, který by byl jinak příslušný k výkonu dozoru nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení. V povolení musí být uveden účel použití a doba, po kterou bude agent použit, a údaje umožňující identifikaci agenta. Na základě nového návrhu, obsahujícího vyhodnocení dosavadní činnosti agenta, lze dobu povolení prodloužit, a to i opakovaně.²⁹

- (5) Ke sledování osob a věcí v rozsahu uvedeném v § 158d odst. 2 a k provedení předstíraného převodu podle § 158c agent nepotřebuje další povolení.

Jak již bylo uvedeno dříve použití agenta je nejpřísněji hlídáný operativně pátrací prostředek, který povoluje na návrh státního zástupce vrchního státního zastupitelství nebo evropského pověřeného žalobce soudce vrchního soudu. Rozsah a účel použití agenta musí být vyjádřen v povolení. Agent ke sledování osob a věcí a k provedení předstíraného převodu již nepotřebuje další povolení.

- (6) Agent je povinen při své činnosti volit takové prostředky, které jsou způsobilé ke splnění jeho služebního úkolu a jimiž není jiným osobám způsobována újma na jejich právech nad míru nezbytně nutnou. Jiné povinnosti podle zvláštního zákona upravujícího postavení příslušníků Policie České republiky nebo podle zvláštního zákona upravujícího postavení příslušníků Generální inspekce bezpečnostních sborů nemá.

- (7) Státní zástupce je povinen od příslušného policejního orgánu vyžadovat údaje potřebné pro posouzení, zda trvají důvody pro použití agenta a zda je jeho činnost v souladu se zákonem. Tyto údaje je povinen pravidelně, nejméně jednou za tři měsíce, posuzovat, a pominou-li důvody pro použití agenta, dá policejnímu orgánu pokyn k bezodkladnému ukončení činnosti agenta. Policejní orgán je povinen předložit státnímu zástupci záznam o výsledku použití agenta.³⁰

²⁹ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. (2009). Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-7502-395-7.

³⁰ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. (2009). Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-7502-395-7.

9. Legislativa

9.1. Koncepce boje proti organizovanému zločinu

Koncepce boje proti organizovanému zločinu do roku 2023 byla zpracována na základě usnesení vlády České republiky č. 919 ze dne 12. listopadu 2014 a navazuje na Koncepci boje proti organizovanému zločinu na období let 2015–2017 a předcházející obdobné materiály. Koncepce má celkem 7 strategických cílů:

- Zvýšit efektivitu procesů v trestním řízení a zpřesnit definici problematických instrumentů
- Posílit sdílení informací a spolupráci při řešení případů organizovaného zločinu
- Zvýšit efektivitu mezinárodní spolupráce s vybranými zeměmi a v rámci EU
- Zefektivnit náklady správy zajištěného majetku
- Posílit schopnost orgánů vymáhajících právo vyšetřovat hospodářskou kriminalitu
- Přijetí konsenzuálního postupu v oblasti kriminality proti životnímu prostředí
- Adaptace orgánů činných v trestním řízení na nové metody organizovaného zločinu

Cílem Koncepce je dosažení stavu, kdy organizovaný zločin je efektivně odhalován a vyšetřován. Státní orgány mají dostatečné materiální, informační i personální zabezpečení pro efektivní potírání všech forem organizovaného zločinu, včetně mezinárodního. Oprávnění orgánů činných v trestním řízení zakotvená v legislativě jsou dostatečná a zároveň vyvážená z hlediska vztahu mezi zásahem do lidských práv a veřejným zájmem na potírání organizovaného zločinu. Zisky organizovaného zločinu jsou efektivně zajišťovány a odčerpávány.³¹

³¹ Web www.mvcr.cz [online]. Dokument: Koncepce boje proti organizovanému zločinu, [cit. 1. 1. 2024], URL: <https://www.mvcr.cz/soubor/koncepce-boje-proti-organizovanemu-zlocinu-do-roku-2023.aspx>

9.2. Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu

Úmluva Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (dále jen „Úmluva“ nebo „UNTOC“) byla přijata rezolucí č. 55/25 Valného shromáždění OSN 15. listopadu 2000 v New Yorku. Členské státy OSN měly poprvé možnost připojit své podpisy k Úmluvě na konferenci na nejvyšší úrovni, která se konala 12. - 15. prosince 2000 v Palermu v Itálii, kde svůj podpis připojila i Česká republika. Úmluva pro ČR vstoupila v platnost dne 24. října 2013. Úmluva má v současné době 189 smluvních stran.

Úmluva je rozčleněna do 41 článků. Upravuje spolupráci při prevenci, vyšetřování a trestním stíhání tzv. závažných trestných činů mezinárodní povahy definovaných v jejím článku 2 písm. b), které zahrnují organizovanou skupinu, a trestných činů stanovených na základě článků 5, 6, 8 a 23 Úmluvy. Tyto články zavazují smluvní strany kriminalizovat taková jednání, jako je účast ve skupině organizovaného zločinu, praní špinavých peněz, korupce a maření výkonu spravedlnosti. Podstatná část Úmluvy je věnována různým formám mezinárodní spolupráce v oblasti potlačování a prevence organizovaného zločinu. Úmluva obsahuje úpravu vzájemné právní pomoci, dále extradice, spolupráce v oblasti trestního řízení a prevence a speciální úpravu spolupráce za účelem konfiskace výnosů z trestné činnosti.

Úmluva je doplněna o tři dodatkové protokoly: Protokol o předcházení, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zejména se ženami a dětmi; Protokol proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky; Protokol proti nedovolené výrobě střelných zbraní, jejich součástí a dílů a střeliva a proti obchodování s nimi. V souladu s článkem 18 odst. 13 Úmluvy jsou ústředními orgány, které jsou za ČR odpovědné a zplnomocněné přijímat žádosti o poskytnutí právní pomoci, v případě žádostí podaných v přípravném řízení Nejvyšší státní zastupitelství a v ostatních případech Ministerstvo spravedlnosti. V souladu s článkem 31 odst. 6 Úmluvy je v ČR orgánem, který může jiným smluvním stranám pomáhat při tvorbě opatření pro předcházení nadnárodnímu organizovanému zločinu, Ministerstvo vnitra.

Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (dále jen „UNODC“) organizuje ve svém sídle ve Vídni pravidelná zasedání konference smluvních stran Úmluvy i jednotlivých pracovních skupin zřízených za účelem řádného provádění Úmluvy a jejich protokolů³².

9.3. Migrační politika v ČR

Vláda České republiky dne 29. července 2015 přijala usnesení č. 621 o Strategii migrační politiky České republiky a o Komunikační strategii České republiky k migraci. V tomto usnesení jsou mimo jiné definovány zásady migrační politiky a dlouhodobé cíle v dané oblasti. Strategie migrační politiky je rozdělena na několik stěžejních zásad:

- (1) integrace cizinců – zajištění občanům ČR klidné soužití s cizinci a zabránění vzniku negativních sociálních jevů
- (2) nelegální migrace a návratová politika – zajištění bezpečnosti občanů ČR a efektivní vynucování práva v oblasti nelegální migrace, návratové politiky a organizovaného zločinu spojeného s převaděčstvím a obchodováním s lidmi
- (3) mezinárodní ochrana – dostát závazkům v oblasti azylu a zajištění flexibilní kapacity svého systému
- (4) vnější dimenze migrace – posílení aktivit s cílem pomoci uprchlíkům v zahraničí a s tím související prevenci dalších migračních toků, včetně podpory rozvoje zemí při zvládnutí migračních krizí
- (5) volný pohyb osob v rámci EU a schengenského prostoru – prosazování udržení výhod volného pohybu osob v rámci EU a v schengenském prostoru

³² Web www.justice.cz [online]. Článek: *Organizace spojených národů*, [cit.22.2.2024], URL: <https://justice.cz/web/msp/organizace-spojonych-narodu?clanek=umluva-osn-proti-nadnarodnimu-organizovanemu-zlocinu-untoc->

- (6) legální migrace – podpora legální migrace, která je pro stát a jeho občany přínosná tak, aby mohl stát pružně reagovat na potřeby svého pracovního trhu
- (7) provázanost se společnými politikami EU v oblasti migrace – dostát mezinárodním a evropským závazkům v oblasti migrace a aktivně se zapojit do celoevropských debat a hledání společného řešení³³

Na základě těchto zásad Ministerstvo vnitra, ve spolupráci s ostatními ministerstvy, předložilo migrační strategii České republiky, v které dále formuluje cíle, kterých chce vláda České republiky v daných oblastech jak na národní, tak i unijní úrovni dosáhnout, a stanovuje konkrétní nástroje, které k tomu plánuje použít.

Způsoby, jak chce Česká republika uvedené zásady dodržet:

(1) Integrace cizinců

- Podpora integrace cizinců a uprchlíků podle nové Koncepce integrace cizinců a Státního integračního programu
- důsledný monitoring
- podpora projektů včetně rozvoje regionálních Center na podporu integrace cizinců a integračních programů samospráv
- zajištění informovanosti cizinců i veřejnosti o otázkách migrace, uprchlictví a integrace cizinců.

(2) Nelegální migrace a návratová politika

- Rozšíření pobytových kontrol
- posílení opatření pro výkon správního rozhodnutí a asistence s dobrovolným návratem
- posílení mezinárodní spolupráce s důrazem na obchodování s lidmi a převaděčství

³³ Web www.mvcr.cz [online]. Dokument Strategie migrační politiky České republiky, [cit. 19.1.2024], URL: <https://www.mvcr.cz/migrace/soubor/strategie-migracni-politiky-ceske-republiky.aspx>

- dalším zefektivňováním činnosti v oblasti kontroly nelegální práce a prevencí zaměřenou na podporu legální migrace.

(3) Azyl a mezinárodní ochrana

- Efektivní a kvalitní azylový systém, který bude připraven reagovat na případné výkyvy v počtu žadatelů o azyl
- Průběžné zvyšování kvality azylového řízení
- důsledné dodržování mezinárodních i unijních závazků v oblasti mezinárodní ochrany a realizací přesídlovacích programů.³⁴

(4) Vnější dimenze migrační politiky

- Posílení humanitární a rozvojové pomoci v třetích zemích realizací Programu Ministerstva vnitra na asistenci uprchlíkům v regionech původu a prevenci velkých migračních pohybů
- pokračování programu zdravotních evakuací MEDEVAC a aktivním zapojením do programů a spolupráce v této oblasti na unijní úrovni.

(5) Volný pohyb osob v rámci EU a schengenská spolupráce

- Aktivní přístup k závazkům v oblasti volného pohybu osob a schengenské spolupráce. Vysoký standard plnění závazků v této oblasti zajistí ČR jak důsledným dodržováním stávajících pravidel, tak jejich případnou novelizací. Cílem je zachovat stávající úroveň volného pohybu osob v EU za současné podpory opatření proti jeho zneužívání.

(6) Legální migrace

- Tvorba programů a projektů legální migrace pro vybrané cílové skupiny cizinců, na jejichž vstupu a pobytu má ČR zájem
- regulace objemu legální migrace v souladu s absorpčními kapacitami a integračními opatřeními
- vhodnými úpravami migrační politiky a podmínek vstupu a pobytu cizinců na základě důkladného sledování migračních trendů a průběžné strategické debaty o potřebách českého státu v oblasti migrace.

(7) Mezinárodní a evropské závazky ČR v oblasti migrace

³⁴ Web www.mvcr.cz [online]. Dokument Strategie migrační politiky České republiky, [cit. 19.1.2024], URL: <https://www.mvcr.cz/migrace/soubor/strategie-migracni-politiky-ceske-republiky.aspx>

- Aktivní vystupování a zastupování České republiky na unijní úrovni
- vyjádření solidarity s ostatními státy EU, podmíněnou důsledným plněním dohodnutých pravidel všemi partnery
- podporou a zapojováním se do praktické spolupráce v jednotlivých oblastech migrace na mezinárodní a unijní úrovni³⁵

³⁵ Web www.mvcr.cz [online]. Dokument Strategie migrační politiky České republiky, [cit. 19.1.2024], URL: <https://www.mvcr.cz/migrace/soubor/strategie-migracni-politiky-ceske-republiky.aspx>

10. PRAKTICKÁ ČÁST

10.1. Cíle výzkumu

Hlavním cílem výzkumné části této práce je zmapování současných trendů a metod vyšetřování organizovaného zločinu v nelegální migraci. Jako základní metoda výzkumu byla zvolena literární rešerše, ale při této bylo zjištěno, že přestože podstatná část doporučené literatury, která se zabývá organizovaným zločinem, nese ve svém názvu slova jako moderní a aktuální, tak se jedná o publikace, které jsou minimálně deset let staré. Některé publikace, které samozřejmě obsahují zajímavé informace, a při tvorbě této práce byly také použity, jsou dokonce staré téměř třicet let. Proto tedy cíl této práce směřoval k jistému omlazení informací ohledně organizovaného zločinu zejména na poli nelegální migrace. Zároveň byla snaha o získání statistických podkladů za posledních několik let, které by nastínily vývoj jednak nelegální migrace a také její organizovanosti v současné době. V neposlední řadě jsou v práci zakomponován reálný odhalený a odsouzený případ.

10.2. Výběr metody sběru dat

Pro praktickou část jsem vzhledem ke stáří dostupné literatury a povaze tématu, které minimálně z pohledu organizovaného zločinu podléhá určitému stupni utajení, rozhodl použít kvalitativní metodu polostrukturovaného rozhovoru s odborníky na danou problematiku. Jedním z odborníků je detektiv Národní centrály proti organizovanému zločinu, který nebude z operativních důvodů v práci jmenován a získané informace z tohoto rozhovoru jsou uvedeny v následujícím polostrukturovaném rozhovoru č.1. Druhým odborníkem, kterého jsem oslovil je komisařka z Oddělení dokladů a specializovaných činností Odboru cizinecké policie Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje por. Mgr. Michaela Slepíčková, kdy získané informace budou obsaženy v polostrukturovaném rozhovoru č.2.

10.3. Polostrukturovaný rozhovor č.1

Otázka č.1: Jaký je rozdíl mezi českými a zahraničními typy struktur?

Zahraníční struktury se většinou skládají z osob cizí národnosti, většinou s povoleným pobytem na území České republiky. Není výjimkou, že v této struktuře je osoba české národnosti. Zahraníční struktury se většinou zabírají trestnou činností spojenou se zahraničím, a to z důvodu kontaktů v zahraničí, například migrace, pašování drog.

U zahraničních struktur je většinou zásadní, že nejvyšší člen skupiny je trvale na pohybu v zahraničí, nebo trvale bytem ve státě mimo EU, to se týká především po linii migrace. Tato osoba má pod sebou několik dalších osob zahraniční národnosti, kteří se pohybují ve státech EU a řídí např. migraci v daném regionu. Tyto osoby si najímají další osoby, které úkolují, aby najali řidiče, nebo zařídili ubytování, stravu a další potřebné věci spojené s migrací.

U českých struktur se jedná většinou o občany české národnosti trvale bytem na území České republiky. České struktury si do své struktury velmi zřídka zahrnou osobu cizí národnosti.

Otázka č.2: Existuje specifický typ struktury v českém organizovaném zločinu?

Specifický typ struktury českého organizovaného zločinu neexistuje. Má jen znaky, které jsou většinou pro české struktury organizovaného zločinu stejné.

Jedná se především o to, že cílem těchto struktur je finanční zisk, a to hlavně se zaměřením získat tento finanční zisk s dotací EU. Ve struktuře české organizované skupiny, je většinou osoba provozující společnosti, které se zaměřují na státní zakázky, a to většinou v oboru stavebnictví, rekonstrukce státní infrastruktury.

Ve struktuře je většinou majitel společnosti, který v rámci svých kontaktů ovládá výběrové řízení dané veřejné zakázky. Dále jsou ve struktuře osoby, které vlastní společnosti zabývající se stejnou činností a ve veřejné zakázce jsou v pozici společnosti do počtu, kdy se přihlásí do veřejné zakázky, ale již od začátku vědí, že veřejnou zakázku nevyhrají, vítěz je předem určený. Na základě této

spolupráce společnost, která byla v pozici nevýherní společnosti, získá jinou veřejnou zakázku, v které bude jako výherce. Většinou se jedná o finančně rozpočtovou menší veřejnou zakázku.

Otázka č.3: Je pro český organizovaný zločin typické pronikání do legální ekonomiky?

Ano je to typické, a to z důvodu, že se jedná o osoby ve struktuře, které mají kontakty na osoby, které jsou schopny ovlivnit zadání veřejné zakázky, a to přesně na míru společnosti, která je předurčena jako vítěz veřejné zakázky.

Otázka č.4: Jakými aktivitami se český organizovaný zločin nejčastěji zabývá?

Nejčastějšími aktivitami českého organizovaného zločinu jsou veřejné zakázky a zneužívání evropských dotací.

Otázka č.5: Jaké jsou aktuální trendy organizovaného zločinu v oblasti nelegální migrace?

V minulosti probíhala nelegální migrace především tak, že organizátoři převáželi migranty v kamionech nebo velkých dodávkách. Migranti platili organizátorům ihned na začátku migrační cesty. Často se stávalo, že organizátoři migranty odvezli do Evropy, ale nikoliv do cílové země a finanční částku si ponechali.

Dnes migrant zaplatí ve městech severní Afriky v takzvané kanceláři, která se touto činností netají, finanční částku přibližně ve výši 5500 € za cestu do Evropy, a to především do Německa. Migranti jsou postupně organizátory převáženy přes hranice po určitých úsecích (Itálie -> Srbsko, Srbsko -> Maďarsko, Maďarsko -> Slovensko, Slovensko -> Německo) na každém úseku převaděč zadokumentuje na mobilní telefon stav migrantů, jejich jména a počty, a současné místo kde se nacházejí. Po tomto důkazu kancelář uvolní část finanční částky za tento úsek pro organizátory migrace. A stejným způsobem to probíhá až do cílové země. K převodu finanční částky se používá společnost Binance.

Dnes organizátoři převážejí migranty především v osobních vozidlech, a to vždy ve třech či čtyřech za sebou. Jako předvoj jede před nimi vozidlo bez migrantů, které sleduje po trase, zda někde neprobíhá silniční kontrola.

Tento způsob má velkou výhodu v tom, že v případě kontroly dojde k záchytu jen jednoho osobního vozidla, ostatní osobní vozidla s migranty silniční kontrolu projedou bez kontroly.

Otázka č.6: Jaké nové nástroje jsou využívány pro objasňování organizovaného zločinu v oblasti nelegální migrace?

Spolupráce evropských zemí v rámci Europolu, veškeré informace ze záchytů se posílají na Europol, kde se informace ze všech států vyhodnocují a systematicky se propojují. Z každého záchytu migrantů se především zjišťují telefonní čísla, přezdívky, názvy kanceláří v afrických zemích, kde skládají migranti finanční částky za nelegální převedení do Evropy. V dnešní době po tomto propojení všech informací vzniká schéma osob organizující nelegální migraci. Důležitý nástroj je stahování dat z mobilních telefonů migrantů, kde se nacházejí důležitá telefonní čísla organizátorů nelegální migrace. Nejpodstatnějším nástrojem je výměna informací mezi Policií v Evropě. Dalším nástrojem a zatím nejúčinnějším je uzavření hranic. Jde spíše o politické rozhodnutí.

Otázka č.7: Používá český organizovaný zločin násilí? Pokud ano, k jakým účelům a v jaké míře?

Český organizovaný zločin nepoužívá násilí, nemá to zapotřebí, pokud chce donutit někoho ke spolupráci, nebo finančně zlikvidovat konkurenci, je jednodušší dostat tuto osobu, zastupující nebo vlastníci společnost, do insolvence, což se také koná. Tato forma „násilí“ se těžko prokazuje, jedná se většinou o boj právních norem, ale většinou je do této činnosti zapojena osoba na úřadě či instituce, která může ovlivnit vyhlášení insolvence.

Otázka č.8: Jaká je podle vás predikce dalšího vývoje nelegální migrace?

Migrace má několik fází, které jsou závislé na ročním období. Na jaře počet migrantů stoupá, v létě je nejvyšší a na podzim dochází k poklesu migrace. V zimě je migrace nejnižší, kolikrát i na nule. Tyto fáze vznikají z důvodu toho, že migranti podstupují cestu v některých úsecích pěšky, a to i v délce až 6 hodin a je dost časté že přes noc přespávají v lese.

V roce 2024 se očekává, že bude větší počet migrantů Afghánské národnosti z Pákistánu, kde tamější vláda vyhlásila, že všichni Afghánci, kteří nemají vyřízené povolení k pobytu pro rok 2024 v Pákistánu, musí do konce roku 2023 zemi opustit. V Pákistánu je bez povolení k pobytu 2 mil. Afgánců. Do Afghánistánu se vrátilo z Pákistánu 144 000 Afgánců. Zbylý počet Afgánců, vyčkává na území Pákistánu, jaká bude vládní reakce proti Afgáncům bez povoleného pobytu. Jelikož Pákistánská vláda provádí od ledna 2024 velké razie proti Afgáncům bez povolení k pobytu, očekává se další velká vlna Afgánských migrantů do Evropy, a to ve stovkách tisíc případů.

Další vlna se očekává z Afriky, kde nyní probíhá vnitroafriická migrace z jihu na sever do všech států v Africe, které mají přístup ke Středozemnímu moři. Z těchto států se dostávají do Evropy třemi trasami:

- Západní Afrika -> Kanárské Ostrovy
- Středozemní Afrika -> Itálie
- Východní Středozemí -> Turecko, Řecko

V roce 2024 se očekává větší počet migrantů z Afriky z důvodů ekonomických. Počet migrantů pro rok 2024 se odhaduje na 1 500 000, kteří budou mít cíl, získat azyl v evropských zemích, a to hlavně v Německu, Francii, Belgii, Španělsku a Itálii.

10.4. Kazuistika

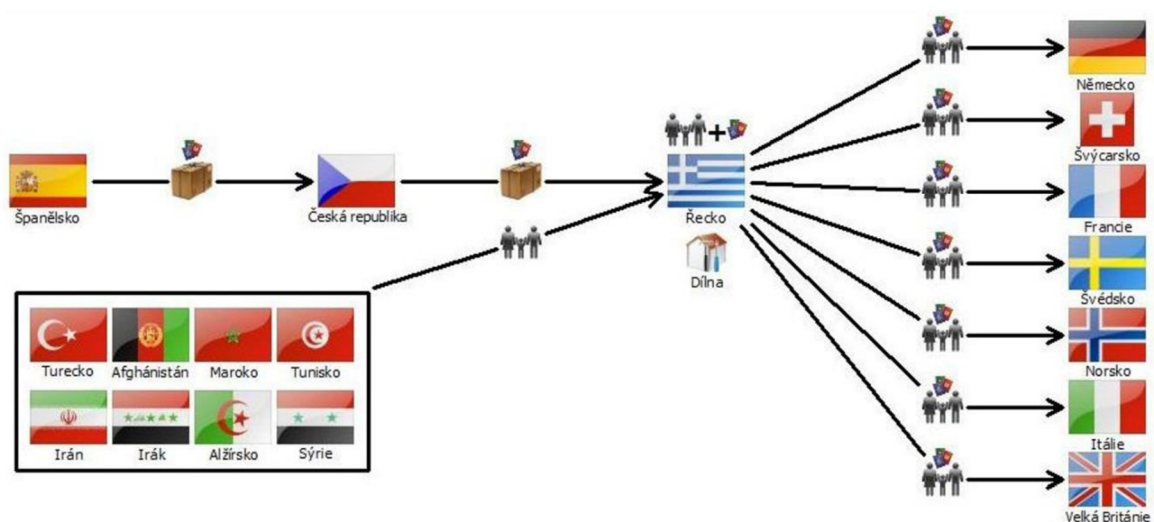
V této kapitole je shrnuto vyšetřování, které vedl Útvar pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování (v současnosti již Národní centrála proti organizovanému zločinu), kdy trestní řízení neslo krycí název LORD, ve věci trestných činů:

- Organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice
- Napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky
- Padělání a pozměňování veřejné listiny
- Organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice
- Napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky

Z uvedené činnosti byla na podkladě zjištěných a zadokumentovaných skutečností podezřelá skupina osob soustředěná kolem 9 osob převážně Alžírské národnosti, kdy 6 z nich mělo pobyt na území České republiky a tři mimo Českou republiku. Vzhledem ke způsobu páčání uvedené trestné činnosti bylo trestní řízení vedeno v rámci společného vyšetřovacího týmu, kdy byla podepsána mezinárodní smlouva mezi Českou policejní složkou a Německou Spolkovou policií pod záštitou Eurojustu v Haagu. Trestní řízení bylo souběžně vedeno jak v České republice, tak i na území Německa. Souběžně byla vedena řízení proti osobám napojeným na skupinu podezřelých osob v dalších zemích EU, jako je Francie a Španělsko. Na vývoji tohoto společného vyšetřování bylo přímo závislé trestní řízení vedené v Řecku, kde se nacházeli dílny k padělání dokladů a kde docházelo k jejich další distribuci zájemcům z řad nelegálních migrantů.

Tato skupina podezřelých osob byla zapojena do sítě organizovaného obchodu s odcizenými osobními doklady, které následně upravovali nebo pozměňovali. Takto pozměněné osobní doklady byly dále obchodovány se zájemci o nelegální migraci z třetích zemí, kteří s jejich pomocí cestovali nelegálně do zemí EU a především do Německa, kde je dokumentováno nejvíce případů nelegálních migrantů, zadržovaných s doklady padělanými právě podezřelými

osobami. Tato činnost byla dlouhodobě dokumentována ve více zemích EU, také v Řecku, Španělsku a Francii. Úkoly osob ve skupině byly rozděleny a ti velice úzce vzájemně spolupracovali. Činnost organizace na úseku nelegální migrace byla různorodá, využívali různých metod a forem práce, jak technických, tak i možnosti zákonných opatření. Její členové či pomocníci neustále zjišťovali nové možnosti a inovovali principy migrace. Dva z členů skupiny se dlouhodobě zdržovali mimo území ČR, převážně v Řecku v Aténách. Do České republiky dojížděli pouze a občasné návštěvy své rodiny, a také aby si zajistili přísun odcizených dokladů od různých dodavatelů v ČR. Případně v České republice docházelo k nákupu pomůcek a chemikálií potřebných k padělání. Doklady v České republice nakupovaly ve velkém množství, jednalo se převážně o odcizené doklady turistů z celého světa, ale největší podíl tvořili osobní doklady České republiky. K nákupu těchto dokladů docházelo v průběhu celého prověřování. V průběhu vyšetřování bylo zjištěno, že potřeby pro padělatelskou dílnu, která se nacházela v řeckém městě Atény, byly zasílány prostřednictvím české pošty. Všechny prověřované osoby, nebo jejich rodinní příslušníci, či jiní pomocníci posílali nástroje, zařízení nebo jejich součásti a pomůcky vytvořené nebo přizpůsobené k padělání nebo pozměňování veřejných listin.

Obrázek 8: Grafické znázornění cest zásilek

V rámci vyšetřování bylo zajištěno 72 zásilek, adresovaných do dílny v Řecku, ve kterých se nacházelo velké množství osobních dokladů, určených k pozměňování nebo k padělání za účelem jejich dalšího prodeje zájemcům z řad nelegálních migrantů v Řecku pro jejich další cesty do zemí EU. Bylo zadokumentováno, že prostřednictvím těchto zásilek bylo zasláno celkem 1545 různých osobních dokladů.

Obrázek 9: Doklady zajištěné v jedné ze zásilek

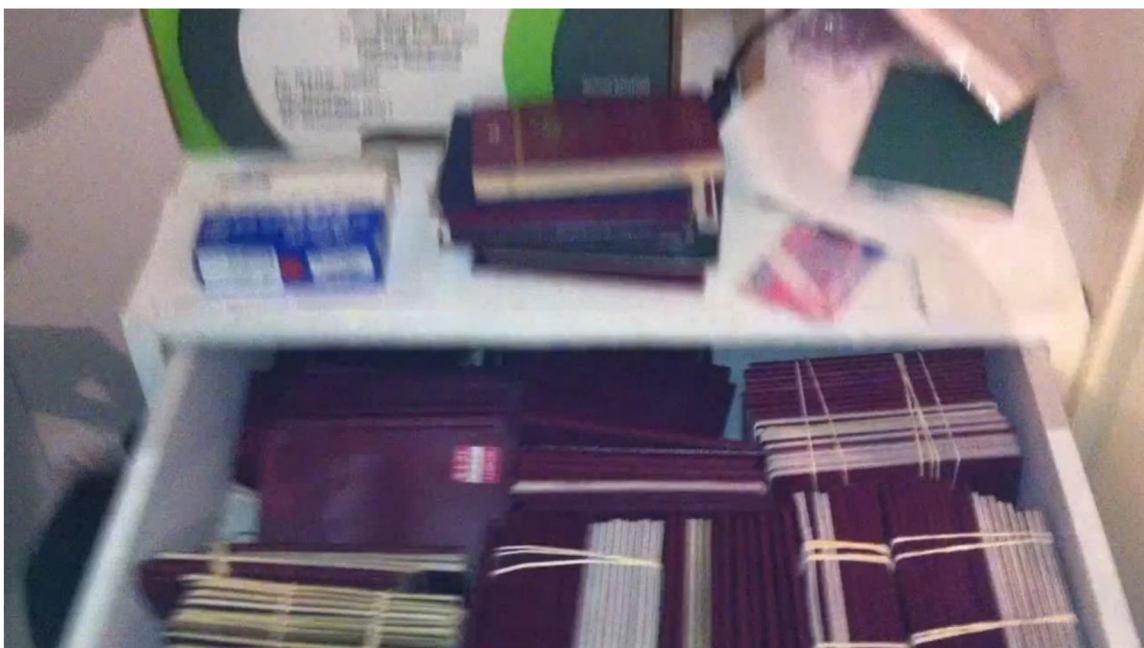
V průběhu trestního řízení, které trvalo od roku 2010 do roku 2013 byla využita většina operativně pátracích prostředků podle § 158d tr.ř. a také bylo prováděno velké množství úkonů v trestním řízení dle § 88 tr.ř., které byly využity k zadokumentování trestné činnosti zájmových osob. Ve věci bylo vyslechnuto velké množství svědků, především migrantů zadržovaných v Německu, a byly zadokumentovány finanční vazby zájmových osob a zjištěny platby za provedené služby podezřelým osobám. Všechny podezřelé v tomto případě byly velice mobilní, velmi často cestovali jak v rámci EU, tak i mimo ni.

Vzhledem ke způsobu páchaní této trestné činnosti byla dne 23. 04. 2012 podepsána dohoda o vytvoření společného vyšetřovacího týmu mezi policejním orgánem Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální

policie a vyšetřování Policie České republiky a německým policejním orgánem Bundepolizeiinspektion Kriminalitätsbekämpfung Halle pod záštitou Eurojustu v Haagu. Trestní řízení bylo vedené jak v České republice, tak i na území Německa. V průběhu společného operativního šetření byly zhodnoceny veškeré informace, důkazy a celkový způsob páchání trestné činnosti a na základě tohoto zhodnocení se společný tým se souhlasem dozorujících státních zástupců v České republice a Německu dohodli, že všechny podezřelé osoby budou trestně stíhány a odsouzeny v Německu. Na základě společného jednání vyšetřovacího týmu vydal dozorující státní zástupce v Drážďanech na podezřelé osoby pohybující se na území České republiky a Řecka Evropské zatýkací rozkazy. Na základě těchto Evropských zatýkacích rozkazů, bylo dne 17. října 2013 provedeno na různých místech na území ČR zatčení tří podezřelých osob Alžírské národnosti.

Ve stejný den došlo na území Řecka k zatčení jedné osoby Alžírské národnosti. Jedné osobě na území Řecka se podařilo v den realizace uprchnout do Alžírsku, kde se také nacházeli dvě další osoby, na které byly vydány Evropské zatýkací rozkazy. Tyto osoby nebyly v rámci realizace zatčení. Jedna osoba Íránské národnosti, která byla také předmětem vyšetřování, se již v tu dobu nacházela ve vazební věznici Ruzyně. Od jejího stíhání bylo po vyhodnocení všech skutečností ze strany německých orgánů upuštěno a byla dále využita jako svědek. Další osoba Egyptské národnosti se již v době realizace nacházela ve vazební věznici Brno pro páchání jiné trestné činnosti a ze strany německých orgánů bylo následně zažádáno o její vydání k trestnímu stíhání do Německa.

V rámci realizace bylo provedeno celkem sedm domovních prohlídek, kdy tři z nich na území Řecka, a jedna z nich byla přímo v padělatelské dílně.

Obrázek 10: Padělané doklady zajištěné při domovní prohlídce

Po zadokumentování trestné činnosti této organizované skupiny, vydal dne 24. září 2013 Obvodní soud v Drážďanech usnesení za účelem zajištění státního nároku na propadnutí náhrady majetku u všech podezřelých v celkové výši 1 545 000,- € tedy v přepočtu podle tehdejšího kurzu téměř 40 000 000,- Kč. V průběhu domovních prohlídek a prováděného finančního šetření byl zajištěn majetek v celkové výši přibližně 2 130 000,- Kč.

10.5. Polostrukturovaný rozhovor č.2

Otázka č.1: Jaká je aktuální metodika pro odhalování nelegální migrace?

Policie České republiky se musí řídit celou řadou zákonů a mezinárodních smluv. Mezi ty základní patří:

- zákon o pobytu cizinců 321/1999 Sb.
- zákon o azylu 325/1999 Sb.
- Schengenský hraniční kodex
- celá řada mezinárodních smluv
- readmisní dohody

Otázka č.2: Jaké jsou aktuální trendy organizovaného zločinu v oblasti nelegální migrace?

Převaděčské skupiny působí již v domovských státech cizinců, kde jsou předem instruováni k další cestě přes vnější schengenskou hranici. Převaděči osoby instruují, jak mají vypovídat, nabádají je, aby uváděli údaje o své totožnosti nepravdivě, v mnoha případech tak, aby se vydávali za osoby mladistvé bez doprovodu a získali si tím příznivější právní podmínky a zacházení ze strany státních organizací při řešení jejich neoprávněných pobytů. Stejně tak jsou nově instruováni a náležitě poučeni, aby nežádali o mezinárodní ochranu formou azylu v tranzitních státech, přes jejichž území migrují, ale až teprve v cílové zemi, velice často v Německu. Platby probíhají většinou až poté, co jsou nelegální migranti převezeni do cílové země. Převáděné osoby jsou postupně předávány mezi jednotlivými převaděčskými skupinami v jednotlivých zemích, je zde vytvořena vysoce propracovaná síť. Část migrantů je přímo přepravována převaděči, většinou se jedná o řidiče osobních vozidel a dodávek. Je téměř pravidlem, že migranti během cesty do cílové země přestupují z jednoho vozidla do druhého, pokaždé řízeného jiným převaděčem.

Převaděči i nelegální migranti hledají nové trasy sekundární migrace a využívají různé způsoby přepravy, aby se dostali do cílových zemí. V případě převozu migrantů osobními a dodávkovými vozidly, se již už nejedná tak často o případy, kde jsou řidiči příbuznými migrantů, jako tomu bylo v předešlých letech. Ve sledovaném období byli řidiči osobních vozidel najímáni k výkonu práce často s příslibem vyššího výdělku za jednorázový převoz uprchlíků. Řidiči byli následně telefonicky přesně instruováni, kde a jaké vozidlo si pronajmout a byly jim zasílány přesné GPS souřadnice místa, na kterém měli uprchlíky vyzvednout a do jaké země odvézt. V některých případech využívali cizinci vozidel taxislužeb.

Zvláště výrazné nebezpečí představuje pašování cizinců v úkrytech nákladních vozidel, protože je prováděno často za nelidských podmínek a způsoby ohrožujících život migrantů. Z výpovědí migrantů vyplývá, že ve většině případů je zneužito odpočinku řidiče kamionu, kdy převaděči umožní migrantům vstup na ložní plochu nákladního vozidla, aniž by o tom řidiči věděli. Úkryty v podvozku

kamionu nebývají výjimkou. Cizinci v úkrytu nákladního vozidla často sami nevědí, do jaké země má vozidlo namířeno, ve většině případů jsou odhaleni až při samotné vykládce přepravovaného zboží. V případě úkrytu na podvozku vozidla (nejčastěji v prostorách náhradní pneumatiky) vystupují cizinci během zastávek kamionů na odpočívadlech či benzinových čerpacích stanicích, odkud pokračují dál pěšky, nebo žádají o pomoc.

Nejčastěji se jedná o nákladní vozidla registrovaná v Rumunku, Bulharsku, Turecku a Srbsku. Z hlediska konstrukce vozidel jsou používány návěsy s plachtami, kontejnery, chladírenská vozidla, nebo malá nákladní vozidla.

Takto ukrytí migranti jsou nesnadno odhalitelní, neboť provoz na dálničních úsecích je velmi hustý (na D8 cca 5 500 kamionů za den). Vzhledem k sílícímu provozu na hlavních migračních tazích je za pomoci HeartBeat detektoru takto kontrolováno jen velmi malé množství nákladních vozidel a bez správného vytipování vozidla policistou, je takřka nemožné odhalit nelegální migranty v úkrytu nákladního vozidla.

Další způsob, který je dlouhodobě velmi často využíván nelegálními migranty k dosažení své cílové země, je přeprava mezinárodními vlakovými a autobusovými spoji.

Zatímco v roce 2022 preferovali občané Sýrie průjezd Českou republikou zejména mezinárodními vlakovými spoji, v roce 2023 byla většina občanů Sýrie odhalena na dálnici D8, a to buď v osobním, nebo dodávkovém vozidle. K dosažení cílové země využívají občané Sýrie nejčastěji balkánskou trasu, a to přes nejrůznější státy, společnými pak jsou zejména Turecko – Řecko (Bulharsko) – Srbsko – Maďarsko – Slovensko – Česká republika. Syřané nejčastěji využívají služeb převaděčů, kteří převážejí cizince ve vnitrozemí států, osobními a dodávkovými vozidly, přes hranice států je poté převádí pěšky. V mnoha případech se cizinci v Srbsku ubytují pouze na pár dní v uprchlickém táboře, aby nabrali síly, a poté pokračují dále pěšky přes Srbsko – Maďarskou hranici za využití převaděčů. Z Maďarska jsou pak dále přepravováni osobními a dodávkovými vozidly dále zejména přes Slovensko a Českou republiku do cílových zemí. Nejčastěji uváděná cílové země je Spolková republika Německo.

V Turecku využívají pomoci převaděčských agentur, platby ve většině případů probíhaly bezhotovostně po dosažení dílčí cílové země převádným cizincem. Ve většině případů je důvodem odchodu ze země původu vidina lepší ekonomické situace cizince nebo obava o svůj život.

Občané Turecka využívají letecký spoj do Srbska, případně Makedonie či Bosny a Hercegoviny a následně autobusem do Srbska, z důvodu absence vízové povinnosti. V Srbsku kontaktují převaděče, kterým jsou následně pěšky převedeni přes Srbsko – Maďarskou hranici. Odtud často vozidlem Taxi, nebo za využití převaděčů v osobních vozidlech odjíždějí do Budapešti, kde pokračují osobními vozidly přes Slovensko do České republiky, kde opět přeseďají na již předem nasmlouvané vozidlo taxi, nebo mezinárodní autobusové spoje. Jako cílovou zemi uvádějí nejčastěji Německo, Holandsko a Francii.

Otázka č.3: Nové nástroje pro odhalování nelegální migrace?

Nové nástroje nevím, ale je to především analytická činnost, mezinárodní spolupráce mezi jednotlivými státy, práce FRONTEX, předávání informací jak k nelegální migraci, tak k praktikám převaděčských skupin, vzdělávání policistů v oblasti aktuálních trendů a padělaných dokladů.

Co se týče technického vybavení tak v současnosti využíváme:

- Heartbeat detektor – odhalování migrantů v kamionech
- Schengenbusy – odhalování padělaných dokladů v terénu
- termovizi
- speciální kufry AFIS

Abychom mohli bojovat ještě efektivněji s přeshraniční kriminalitou a nelegální migrací, je nutné nadále rozvíjet různorodé formy spolupráce a koncepty společného boje proti nelegální migraci. Kvalitní a včasná spolupráce na operativní úrovni v rámci složek Policie ČR a orgánů sousedních států má nezastupitelnou úlohu v boji proti tranzitní nelegální migraci. Svoji roli hraje i nepřetržitě vyhodnocování situace, výměna poznatků a zpracovávání analýz k dané problematice.

V současné situaci lze nelegální migraci částečně eliminovat zejména intenzivním výkonem služby na hlavních přístupových komunikacích a železnicích ke státní hranici, dále na vytipovaná místa, kde by mohlo docházet k neoprávněnému vstupu na území České republiky, a zvláště k intenzivním pobytovým kontrolám ve vnitrozemí. Ve spolupráci s SKPV, celorepublikovými útvary a mezinárodními policejními složkami se zaměřit zejména na organizátory a převaděče nelegálně tranzitujících migrantů, stejně jako samotné tranzitující migranty, a za dodržení platných právních předpisů tyto stíhat při horní hranici možné sankce.

Otázka č.4: Jaká je podle vás predikce dalšího vývoje?

Osobně si myslím, že predikce v oblasti nelegální migrace není vůbec růžová. Vzhledem k tomu, jaká je aktuální bezpečnostní a ekonomická situace v domovských státech nelegálních migrantů (zejména Sýrie, Turecko), lze předpokládat, že ačkoli jsou přijata evropskými státy různá opatření proti nelegální migraci, tak migrační tok bude nadále sílit.

Česká republika je nadále využívána především jako tranzitní prostor při cestě do dalších zemí EU (nejčastěji do Německa, Holandska, Francie a Belgie).

Dokud budou zejména země jako Německo vyplácet migrantům štědré sociální dávky a nebudou přijata patřičná opatření na vnější schengenské hranici, nebude možno nelegální tranzitní migraci nijak eliminovat. Dočasně zavedené krátkodobé hraniční kontroly na bývalých hraničních přechodech mezi jednotlivými zeměmi nejsou systémovým řešením, jsou velice nákladné a neefektivní. Migranty od své cesty do cílové země nijak neodradí, maximálně je na cestě chvíli zdrží, kdy přečkají pár měsíců v azylových táborech například v Srbsku či Rumunsku a poté pokračují dále do cílových států. V drtivé většině blížíci se jedná o ekonomické migranty, komu jde o život, požádá o azyl v první bezpečné zemi, kam vstoupí a neprojíždí přes celou Evropu do cílových zemí. Z výpovědí cizinců je i potvrzeno, že cestují za lepším životem.

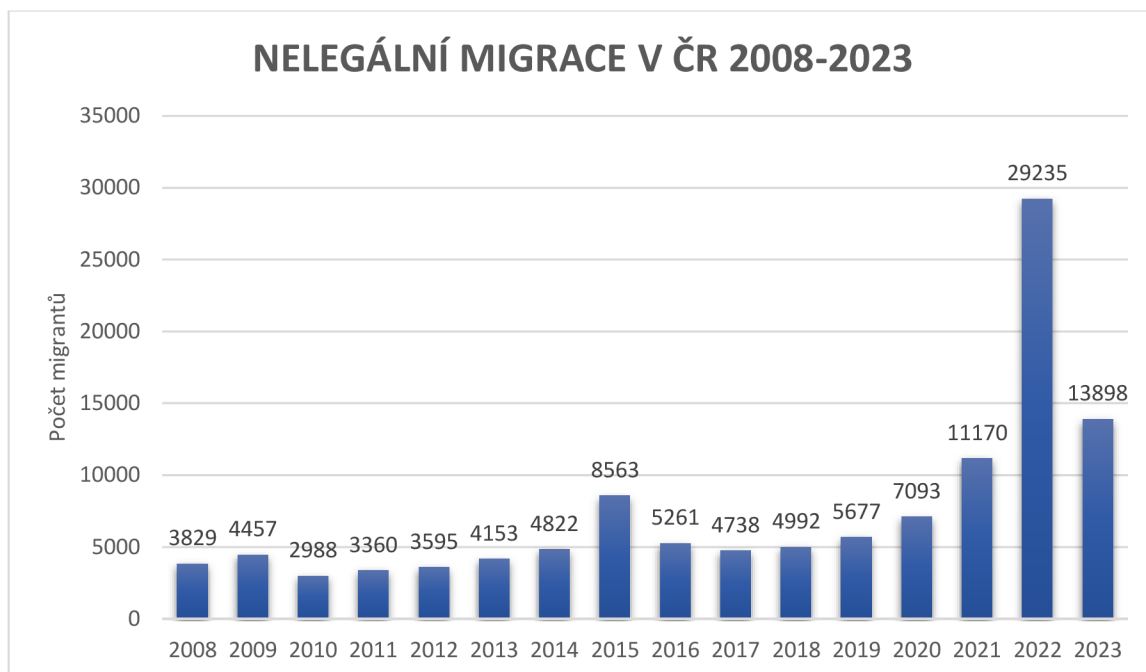
Otázka č.5: Návrhy možných řešení problematiky nelegální migrace případně organizovaného zločinu v ní:

Způsob vyřešení tranzitní nelegální migrace závisí na mnoha okolnostech. Česká republika je vázána zákony a mezinárodními úmluvami, které musí respektovat. Způsob řešení je ovlivněn například tím, zda již osoba žádala o mezinárodní ochranu v jiném schengenském státu, odkud přicestovala a jakým způsobem, zda je mladistvá, či nikoli, nebo zda předložila ke kontrole padělané doklady.

10.6. Statistika nelegální migrace 2008-2023

Nelegální migrace v České republice zaznamenala v období od roku 2008 do roku 2023 několik klíčových trendů, které lze definovat na následující 4 hlavní fáze.

- 2008-2014 - Nárůst počtu nelegálních migrantů, převážně z Ukrajiny a Vietnamu. Zvýšená aktivita organizovaných zločineckých skupin zapojených do pašování lidí.
- 2015 - Evropská migrační krize, která znamenala prudký nárůst počtu žadatelů o azyl v zemích EU v důsledku vstupu a tranzitu téměř dvou milionů uprchlíků do zemí EU. To mělo za následek zavedení kontrol na vnitřních hranicích Schengenského prostoru.
- 2016-2019 - Snížení počtu nelegálních migrantů v důsledku kontrol na vnitřních hranicích a zpřísnění azylového procesu. Větší důraz na integraci legálních migrantů do české společnosti.
- 2020-2023 - Pokles počtu nelegálních migrantů v důsledku pandemie COVID-19. Nárůst počtu ukrajinských migrantů po ruské invazi na Ukrajinu v roce 2022. Zvýšená aktivita dezinformačních kampaní zaměřených na migraci.

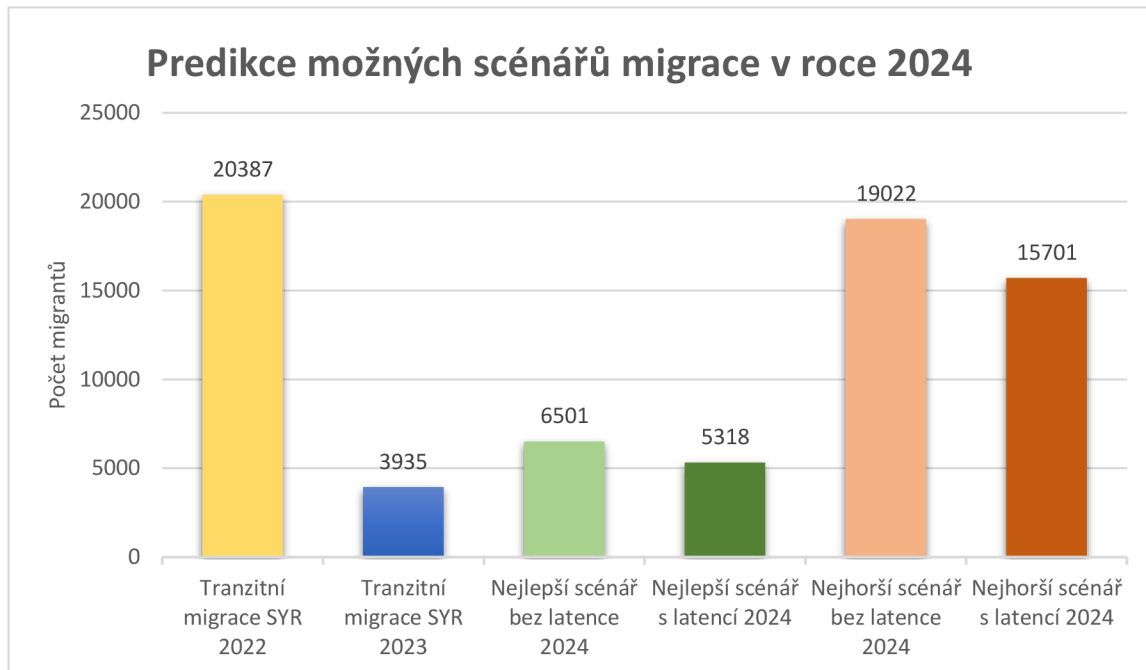

Graf 1: Nelegální migrace v ČR 2008-2023

10.7. Predikce možného vývoje tranzitní nelegální migrace přes území České republiky v roce 2024

Pro tvorbu této predikce byla použita dostupná data registrovaných počtů uprchlíků ze Sýrie, kteří se zdržují na území okolních států, jako jsou Turecko, Libanon, Jordánsko, Irák, Egypt a ostatní státy severní Afriky v letech 2020 až 2023, počty příchozích uprchlíků syrské národnosti do zemí EU v letech 2020 až 2023 a počty osob syrské národnosti zjištěné při tranzitní nelegální migraci na území České republiky v letech 2020 až 2023. Pomocí matematických výpočtů nad těmito hodnotami, které mají mezi sebou přímou souvislost, došlo k výpočtu možných scénářů vývoje tranzitní nelegální migrace občanů Sýrie přes území České republiky v roce 2024. Předmětnými výpočty došlo tedy k vytvoření čtyř možných scénářů stavu a dynamiky tranzitní nelegální migrace syrských státních příslušníků přes území ČR v roce 2024. Pro výpočet „nejlepších“ scénářů byla využita data z roků 2020 až 2023, neboť v letech 2020 a 2021 měly počty registrovaných uprchlíků ze Sýrie v okolních státech narůstající charakter a počty osob syrské národnosti nelegálně migrujících do EU byly v těchto letech v porovnání s lety 2022 a 2023 značně nižší. Pro výpočet „nejhorších“ scénářů

pak byla využita data za roky 2022 a 2023, kdy měly počty registrovaných uprchlíků ze Sýrie v okolních státech klesající charakter a počty osob syrské národnosti nelegálně migrujících do EU byly v těchto letech na velmi vysoké úrovni.

Graf 2: Predikce možných scénářů migrace v roce 2024

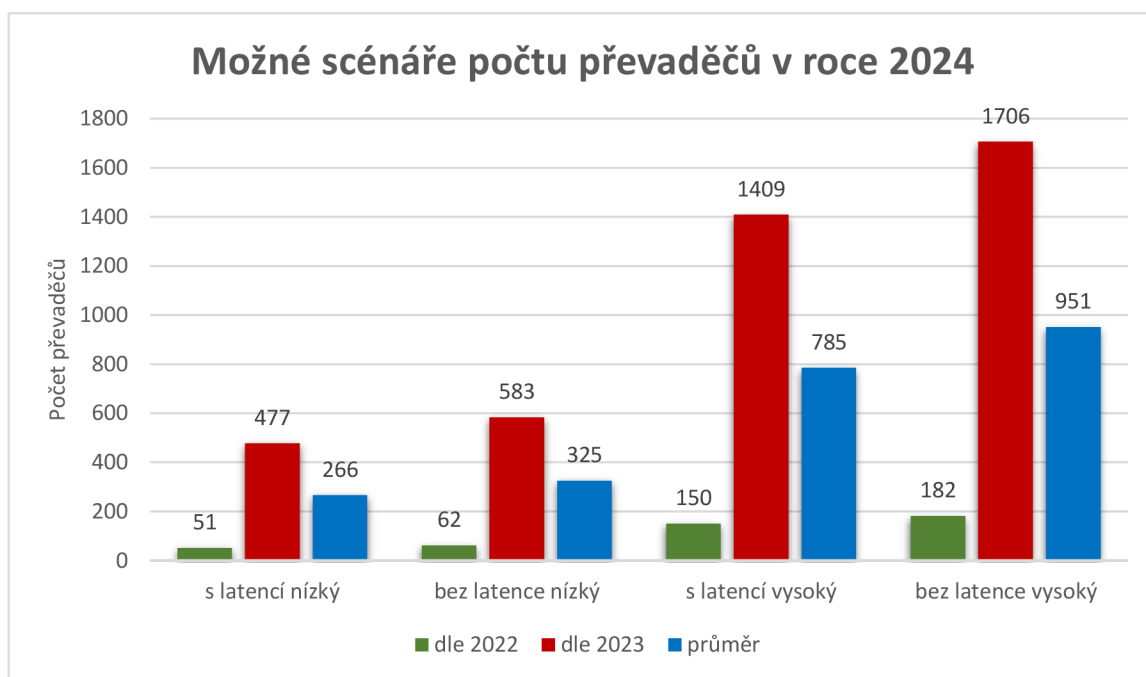
V grafu je znázorněna predikce vývoje počtu tranzitní migrantů Syrské národnosti v roce 2024, kdy sloupec žluté barvy znázorňuje počet migrantů v roce 2022, sloupec modré barvy znázorňuje počet migrantů v roce 2023, sloupce zelené barvy znázorňují ten nejlepší možná scénář, kdy světlá barva značí scénář bez zohlednění možné latence a tmavě zelená s jejím zohledněním. Oproti tomu červené sloupce znázorňují ten nejhorší scénář, kdy světlá barva opět bez zohledněné latence a tmavá barva s jejím zohledněním.³⁶

³⁶ Dokument Oddělení analýzy rizik Ředitelství služby cizinecké policie ČR, Predikce možného vývoje tranzitní nelegální migrace přes území České republiky v roce 2024

10.8. Predikce možného vývoje počtů převaděčů v ČR v roce 2024

Při vytváření této predikce byla využita data tranzitní nelegální migrace v letech 2022 a 2023, a počty převaděčů, proti kterým bylo zahájeno trestní stíhání v letech 2022 a 2023. V neposlední řadě data predikce převaděčů přímo vycházejí z predikce počtů tranzitních nelegálních migrantů ze Sýrie v roce 2024, vytvořené oddělením analýzy rizik Ředitelství služby cizinecké policie.

Samotná predikce převaděčů na území v roce 2024 byla vytvořena za pomoci matematických principů a výpočtů, kdy za použití matice a kombinatoriky výše uvedených zdrojů dat došlo k výpočtu čtyř scénářů počtu převaděčů na území ČR. Výpočty přímo navazují na předpokládané počty syrských státních příslušníků na území v roce 2024, zároveň je nutné podotknout, že i predikce převaděčů počítá s jistou mírou latence.

Graf 3: Možné scénáře počtu převaděčů v roce 2024

V grafu č.3 je znázorněn možný vývoj počtů převaděčů v roce 2024, kdy sloupce označené zelenou barvou zohledňují stav migrace v případě, kdyby došlo k významnému poklesu využívání počtů převaděčů na hodnoty z roku 2022. Sloupce označené červenou barvou zohledňují počty převaděčů v případě

pokračování trendů z roku 2023. Sloupce modré barvy označují stav, kdy by došlo ke kombinaci trendů využívání převaděčů a zároveň migrace pěšky z let 2022 a 2023.³⁷

10.9. Výsledky, jejich analýza a interpretace dat

Z polostrukturovaných rozhovorů, lze vyvodit závěr, že organizovaný zločin se v České republice se již dávno nezabývá pouze distribucí drog, kuplířstvím a jinou trestnou činností jako tomu bylo dříve. V současné době je organizovaný zločin zapleten hlavně do hospodářské kriminality zejména v oblasti Evropských dotací a dále podvodnými praktikami v oblasti stavebnictví ve spojitosti se nekalým získáváním státních zakázek, kde lze dosáhnout většího finančního zisku.

Co se týče nelegální migrace, tak do té jsou zapojeny zejména zahraniční typy struktur organizovaného zločinu, jejichž nejvyšší vedení, ale i nižší vedoucí posty v organizaci, se nacházejí mimo území České republiky, a mnohdy i mimo území EU.

Podle zjištěných informací je nejčastějším způsobem přepravy migrantů automobilová doprava, kdy jsou nejčastěji využívány osobní a dodávková vozidla. Z pravidla se na převozu migrantů podílí více převaděčů, kteří jsou organizovaně najímáni a přesně instruováni například ohledně místa nakládky a vykládky migrantů. U převaděčů se v poslední době zvýšila míra opatrnosti, která spočívá v praxi, že migranty často převáží pouze na území jednoho státu, kdy samotné hranice do jiného státu musí migranti překročit pěšky, a to z důvodu, aby samotný převaděč nebyl v případě zadržení postihován vysokými trestními sazbami. Trestní systém České republiky však na toto chování myslí a samotná skutečnost, že převaděč umožní pohyb přes území České republiky, a navíc pokud tak činí jako člen organizované skupiny je trestně postižitelné stejně, jako kdyby je přes hranice sám převezl.

³⁷ Dokument Oddělení analýzy rizik Ředitelství služby cizinecké policie ČR, Predikce možného vývoje tranzitní nelegální migrace přes území České republiky v roce 2024

Zároveň je stále využívána také nákladní doprava, velmi často i bez vědomí samotného řidiče, kdy do nákladního prostoru jsou při zastávkách uschováni migranti, kteří kolikrát nevědí, kam přesně dojedou, ani za jak dlouho bude další zastávka. Tento způsob dopravy je velmi obtížné odhalit, jelikož například jen na dálnici D8, která směřuje do Německa, projede za jeden den přibližně 5500 kamionů. Jediný možný způsob odhalení migrantů je na základě správného vytipování vozidla. Při samotné fyzické kontrole vozidla, je již mnohem snazší odhalení migrantů. K tomu je využíván například přístroj Heartbeat detektor, který je schopen odhalit přítomnost živých osob ve vozidle.

Obrázek 11: HeartBeat detektor

Způsob dopravy se většinou liší podle počáteční země, ze které migrant vyráží, což poukazuje na originální „know-how“ každé dané organizované skupiny. Pro všechny je však společné, že přes Českou republiku se drtivá většina přepravuje pomocí pozemní automobilové dopravy. Česká republika zároveň není v drtivé většině případů cílovou destinací.

10.10. Návrhy změn pro budoucí boj s organizovaným zločinem

Především je důležité takových legislativních podmínek, aby orgány určené pro boj proti organizovanému zločinu měli přístup ke všem zdrojům informací, které mohou být v boji proti organizovanému zločinu využity. Policisté musí být materiálně i finančně v této činnosti podporováni. Významným pilířem je také mezinárodní spolupráce v boji proti organizovanému zločinu a uzavírání mezinárodních policejních a justičních smluv. Organizovaný zločin velmi efektivně využívá moderních technologie a státní orgány nesmí zůstat pozadu. Důležitým tématem je tedy také rozvoj informačních systémů a jejich využití u orgánů činných v trestním řízení. Je potřeba důsledné zajišťování a odčerpávání výnosů z trestné činnosti a s nimi spojená správa zajištěného majetku. Pokud zločinci nebudou mít možnost s nelegálně získaným majetkem nakládat, sníží se jejich motivace k dalšímu páchání nelegálních aktivit.

Pokud se jedná o konkrétní návrh na zlepšení podmínek boje s organizovaným zločinem, tak by bylo vhodné zvážit právní úpravu použití agenta. Přesněji se jedná o možnost rozšířit okruh osob, které mohou být agenti, a to zejména o civilní osoby s ohledem na národnosti a etnické složení některých organizovaných zločineckých skupin.

Problém nelegální migrace nemá jednoduché řešení, za současného stavu jsou státy schopny migranty na své cestě v podstatě zdržet, ale zabránit jim v ní nelze. Razantním řešením by byla důsledná ochrana vnějších hranic Schengenského prostoru a na území států EU migranty vůbec nepustit. Zároveň v současné době prakticky neexistuje návratová politika se zeměmi třetího světa, odkud převážná část migrantů pochází, tudíž i přes veškerou snahu migranti zůstávají na území EU.

Částečným řešením proti tzv. převaděčství je zvýšení trestních sazeb za tuto činnost, aby bylo pro organizované skupiny alespoň obtížné na tuto práci sehnat potřebné lidi.

11. Závěr

Organizovaný zločin v nelegální migraci představuje fenomén, který má značný dopad na bezpečnost a stabilitu zemí po celém světě. V této diplomové práci jsme se snažili analyzovat tento fenomén z různých úhlů pohledu, s důrazem na jeho specifické aspekty v České republice. Na základě provedené analýzy můžeme shrnout, že organizovaný zločin hraje v nelegální migraci klíčovou roli. Organizované skupiny se aktivně podílejí na organizování a usnadňování nelegálního překročení hranic, pašování migrantů a zneužívání jejich zranitelnosti. Tyto aktivity generují značné zisky pro zločinecké skupiny a zároveň představují vážnou hrozbu pro bezpečnost a stabilitu států. V České republice se nelegální migrace stává stále významnějším problémem. Počet nelegálně zjištěných cizinců na našem území v posledních letech roste. Na základě údajů uvedených v této práci lze konstatovat, že predikovaný vývoj tranzitní nelegální migrace přes území České republiky není pozitivní. I v případě uskutečnění nejvíce pozitivního scénáře budou pravděpodobně hodnoty tranzitní nelegální migrace vyšší než v roce 2023 a v případě nejvíce negativního scénáře by se hodnoty tranzitní nelegální migrace velmi pravděpodobně přiblížily hodnotám z roku 2022, nebo je i převýšily. Pozitivní na této predikci je pouze fakt, že Česká republika není pro migranty hlavní cílovou zemí, přestože počty migrantů přes toto území rostou. Pro Českou republiku je v současné době největším problémem ukrajinská krize. Pro občany Ukrajiny je Česká republika cílovou zemí. Přetrvávajícím rizikem je i nadále nestabilní bezpečnostní situace a ekonomická krize v Sýrii, Afghánistánu, Iráku, Íránu a Turecku. Ta s sebou nese stálou hrozbu nelegální tranzitní migrace osob z těchto oblastí, které ke svému transportu využívají pomoc převaděčů. Důležitý význam na budoucí vývoj nelegální migrace bude mít také vývoj válečného konfliktu na Ukrajině, neboť Jednu z hrozeb mohou představovat rizikové jednotky, kteří se smísí s uprchlíky opouštějící Ukrajinu. Očekávan je i výrazný dopad na přeshraniční kriminalitu především spojenou s muži, kterým není dovoleno opustit zemi kvůli branné povinnosti. Varovný fenomén spojený s obchodováním s lidmi může být ještě zhoršen výrazným vysídlením zranitelných osob z Ukrajiny, což může vést k nárůstu pokusů o sexuální a pracovní vykořisťování. Celkově lze tedy

řící, že nelegální zločin a s ní spojený organizovaný zločin je a bude pro Českou republiku a ostatní Evropu problém, proti kterému je potřeba se účinně bránit. Pokud nebudeme dostatečně efektivně proti tomuto fenoménu bojovat, způsob života tak jak ho známe nyní, může být zásadně ovlivněn.

12. Seznam použité literatury

Monografie:

STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-124-3.

JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. Glosátor. [2009]-. Praha: Leges, [2009]-. ISBN 978-80-7502-395-7.

JELÍNEK, Jiří (ed.). *Organizovaný zločin: (trestněprávní, trestněprocesní kriminologické aspekty) : sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference Olomoucké právnické dny, květen 2014, trestní sekce*. Teoretik. Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-7502-068-0.

ŠMÍD, Tomáš a KUPKA, Petr. *Český organizovaný zločin: od vyděračů ke korupčním sítím*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2011. ISBN 978-80-210-5618-3.

NOŽINA, Miroslav. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha: Themis, 2003. ISBN 80-7312-018-6.

LUNDE, Paul. *Organizovaný zločin: zasvěcený průvodce nejúspěšnějším odvětvím světa*. Praha: Mladá fronta, 2009. ISBN 978-80-204-1997-2.

HRABÁLEK, Martin, SMOLÍK, Josef; ŠMÍD, Tomáš a VAŽURA, Vladimír (ed.). *Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2007. ISBN 978-80-210-4438-8.

NĚMEC, Miroslav. *Organizovaný zločin: aktuální problémy organizované kriminality a boje proti ní*. Praha: Naše vojsko, 1995. ISBN 80-206-0472-3.

Interní akty řízení a dokumenty Policie ČR

Dokument: Oddělení analýzy rizik Ředitelství služby cizinecké policie ČR, Predikce možného vývoje tranzitní nelegální migrace přes území České republiky v roce 2024

Webové stránky

Web www.mvcr.cz [online]. Dokument: Koncepce boje proti organizovanému zločinu, [cit.1.1.2024], URL: <https://www.mvcr.cz/soubor/koncepce-boje-proti-organizovanemu-zlocinu-do-roku-2023.aspx>

Web www.policie.cz [online]. Článek: *Národní centrála proti organizovanému zločinu*, [cit.1.1.2024], URL: <https://www.policie.cz/clanek/narodni-centrala-proti-organizovanemu-zlocinu-skpv.aspx>

Archiv ÚOOZ [online]. Článek: *Co je organizovaný zločin, 31.7.2016* [cit. 1.1.2024], URL: <https://www.policie.cz/clanek/co-je-organizovany-zlocin.aspx>

Web www.justice.cz [online]. Článek: *Organizace spojených národů*, [cit.22.2.2024], URL: <https://justice.cz/web/msp/organizace-spojenych-narodu?clanek=umluva-osn-proti-nadnarodnimu-organizovanemu-zlocinu-untoc>

Web www.mvcr.cz [online]. Dokument Strategie migrační politiky České republiky, [cit.19.1.2024], URL: <https://www.mvcr.cz/migrace/soubor/strategie-migracni-politiky-ceske-republiky.aspx>

13. Seznam obrázků

Obrázek 1: Logo Bezpečnostní a informační služby	29
Obrázek 2: Logo Úřadu pro zahraniční styky a informace	30
Obrázek 3: Logo Vojenského zpravodajství	31
Obrázek 4: Logo Národní centrály proti organizovanému zločinu	32
Obrázek 5: Logo Národní protidrogové centrály.....	33
Obrázek 6: Logo Služby cizinecké policie	33
Obrázek 7: Logo Celní správy ČR.....	34
Obrázek 8: Grafické znázornění cest zásilek	58
Obrázek 9: Doklady zajištěné v jedné ze zásilek	59
Obrázek 10: Padělané doklady zajištěné při domovní prohlídce.....	61
Obrázek 11: HeartBeat detektor.....	71

14. Seznam grafů

Graf 1: Nelegální migrace v ČR 2008-2023	67
Graf 2: Predikce možných scénářů migrace v roce 2024.....	68
Graf 3: Možné scénáře počtu převaděčů v roce 2024.....	69